

Jugoslovan

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi in dogovoru. — Uprava v Ljubljani, Gradlišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. Podružnica v Celju, Samostanska ulica št. 4.

Št. 57

Ljubljana, petek, dne 8. avgusta 1930

Leto I.

Nov velik govor predsednika vlade

Smernice vlade so neomajne in se bodo izvajale do konca - Vse zdrave sile našega naroda naj služijo kralju in domovini - Izjava in priporočilo novinarjem

Split, 7. avgusta. Snoči je predsednik vlade priredil banket na vojni ladji »Hvar«. Banket se je vršil na gornji palubi in pod krasnim večernim nebom. Udeležilo se ga je kakih 50 povabljenih oseb iz meščanstva, društvenega življenja in raznih stanovskih organizacij. Vse mesto je bilo svečano razsvetljeno, na pomolih se je zvijal gost korzo. Banketu so med drugim prisostvovali ban Primorske banovine dr. Taglia, podban dr. Zdravković, mestni načelnik z občinsko upravo in občinskimi svetom itd. Opaženi so bili nadalje naš slavni kipar Meštrovič, dr. Ante Trešič-Pavičić, cerkveni dostojanstveniki vseh ver, zastopniki »Jadranske straže«, Sokola in drugi. Pri šampanjcu je predsednik vlade vstal in pozdravil prisotne z besedami:

Govor na vojni ladji »Hvar«

Gospodje! Z divnega in krasnega našega Primorja pozdravljam Nj. Vel. kralja Jugoslavije, ki je z modrimi odločitvami z dne 6. januarja 1929 ustvaril novo in boljše osnovo za ureditev naše države in pokazal pot k lepši in srečnejši prihodnosti, in kličem: Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander I. in kraljevski dom! Vsi prisotni so z navdušenjem povzeli predsednikov klic in vzklkali »Živel naš kralj«. Nato je predsednik vlade nadaljeval:

Gospodje! Srečen sem, da sem na potu po našem Primorju mogel obiskati Split, ki je s svojo inicijativo in z napredkom iz osvobojenja postalo največje in najprometnejše kulturno središče našega Primorja. Z zadovoljstvom ugotavljam, koliko je to mesto napredovalo na vseh področjih. Napredek mesta Splita v tej kratki dobi je najboljši dokaz, kolike pogoje ima naša enotna organizirana država za prosep in razmah tako prestolnice kakor ostalih mest v notranjosti. Mislim, da ne grešim, ako pripisujem ta lepi uspeh vzajemnemu in združenemu delu države in zasebne inicijative. Ta poslednja Vas prejšnja še iz oktobra 1918, ko ste pred polomom avstro-ogrške monarhije patrijotično tolmačili znano krilatice »Pojdimo v Beograd!« in je živa še dandanes. Vašemu pravilnemu umevanju, da so interesi posameznih krajev vezani na močnejše interese državne celote in narodnega edinstva, se moram priznava pokloniti. Ti kraji so brez oklevanja pravilno doumeli pobude in intencije Nj. Vel. kralja in njegovo zgodovinsko dejanje z dne 6. januarja 1929. S tem svojim činom je kralj napravil konec dotodanjim nemilim trenjem in neredom, neprestanim izpremembam režimskih in državnih sil, plemenskim prepričanjem in verski ne strpnosti, šovinizmu in partizanskemu spletkarenju in intriganju ter pokazal na nova pota in nove metode dela in borbe, ki so v tej kratki dobi že zabeležile vidne uspehe in sicer tako glede odstranjanja vseh nesporazumov in nesoglasij prošlosti, kar je najvažnejša prvina za konsolidiranje naših narodnih in državnih razmer, kakor tudi glede očiščenja in preureditve naše uprave, izravnanja zakonodajstva, izboljšanje naših državnih financ ter okrepitev občin gospodarskih sil prebivalstva. Za vse se je treba zahvaliti modremu in preudarnemu sklepu Nj. Vel. kralja in iskrenemu sodelovanju in podpori, ki jo je nudil celokupni naš narod za dosego tega cilja. Mi danes po 6. januarju 1929 z radostjo in z zadovoljstvom in s ponosom motrimo uspehe tega koristnega dela, ki je iz vsega našega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev ustvaril bratsko složno jugoslovansko zajednico, iz naše mlade domovine pa urejeno in k napredku stremeko državo, povečal njen ugled doma in zunaj. Glavni pogon za tako preureditev je dala upravna razdelitev na 9 banovin, ki so zaokrožene po naravnih krajevnih pogojih in ki imajo vse pogoje za samostojno upravno delovanje. Z njimi je za vedno končano z neprirodni in umetno zgodovinsko ustvarjenimi mejami, ki so jih potegnile nekdanje tuje oblasti, da izpodrežejo naše narodne sile in da preprečijo proces zlivanja narodnih duš in združevanja ljudskih vrst v eno. Zakon z dne 3. oktobra 1929 ustanavlja

takšno razdelitev dokončno, z zakonom o banskih upravah pa je bil prenešen velik del upravnih poslovov s centrale na banovine. S tem je urejena uprava, ki je prebivalstvu mnogo bližja, in so bili ustvarjeni pogoji za razvoj in okrepitev vseh naših krajev, za koristno medsebojno tekmovalno in napredno delovanje in napredek naroda in države. Mesto Split je prevzelo nase nalogo, da kot sedež Primorske banovine postane duhovno in gospodarsko-politično središče teh krajev.

Iz dosedanjega delovanja banovin je razvidno, da se povsod drami novo življenje, da nastaja nov polet in da doživljamo prehod na vseh področjih narodnega in državnega življenja. Z istim zakonom je dobila naša mlada država naziv kraljevine Jugoslavije, kar predočuje najbolj jasno sintezo popolnega narodnega in državnega edinstva. Hkratu je to najboljšje jamstvo, da bo na osnovi tega zakona zavladala popolna ravnopravnost, stvarna in enaka za vse naše kraje. Svoj trdni namen, da pojde v tem oziru neupogljivo in brez kompromisa do cilja, ki ga ji je postavil Nj. Vel. kralj z manifestom z dne 6. januarja 1930, je kraljevska vlada objavila in podčrtala v znani deklaraciji z dne 4. julija 1930, ki je v njej kategorično presekala govornice in vse zlohodne vesti o nekakšnih hitrih izpremembah v osehah kakor v sistemu. — Po tej deklaraciji mora biti vsakomur jasno, da se preteklost ne povrne več in da velike smeri narodne in državne politike v aktih z dne 6. januarja in 3. oktobra, kakor v številnih govorih Nj. Vel. kralja napram vladi in odposlanstvu ne bodo in ne smejo biti nikoli kompromitirani, kaj še zapuščeni in da kraljevska vlada vztraja pri delu za ustvaritev teh velikih nalog do konca. Vse zdrave sile našega naroda naj služijo kralju in domovini. Uverjen sem, da bodo prebivalci te banovine in Split tudi v bodoče tekmovali z ostalimi kraji pri rodoljubnih stremeljenjih, ki jih kraljevska vlada izvaja radi konsolidacije razmer v naši mili domovini. Zato dvigam svojo čašo na zdravje prebivalcev mesta Splita in vse primorske banovine, za napredek in blagostanje Splita in vse banovine.

Gostje so poslušali govor predsednika vlade pazljivo ter živahno vzklkali Nj. Vel. kralju, predsedniku vlade in Jugoslaviji.

Izjava novinarjem

Šibenik, 7. avgusta. I. Na potu v Šibenik se je predsednik vlade razgovarjal z novinarji in jim omenil, da je to njegovo četrto potovanje po Dalmaciji. Zastopnikom tiska je dal naslednje izjave:

Na tem potovanju sem želel slišati od zastopnikov naroda in uradništva jasno in odkrito vse ono, kar občutijo in želijo, ker sem prijatelj očitne besede. To je prav posebej potrebno, ko je Nj. Vel. kralj po tako slabih izkušnjah glede parlamentarizma šel po novi poti, ki pomeni rešitev države in našega naroda. Nekdanja pota, po katerih smo hodili, so bila slaba. Našo državo so upravljali pretirani in neodgovorni politiki, katerim je bilo v prvi vrsti do strankarskega uspeha. Državna uprava je spričo tega zašla v zelo težak položaj, ker je bilo treba v politiki vedno računati po strankarskem ključu. To pa ni prav in niti ne sme biti. Uradništvo in vsa država mora služiti narodu in se ne sme ozirati na zasebne cilje. Pri tem se mora strogo ravnati po principu enakopravnosti, na podlagi katere so vsi državljani enaki po svojih pravicah in dolžnostih. In ne sme biti nikakršnih privilegiranih krogov, marveč vsi morajo služiti kralju in državi na enak način, da zato enako uživajo plod skupnega dela. Vem in zavedam se, da se vse to z eno potezo ne da napraviti in da se ne da izvršiti, preden se ta zavest ne ukorenini v duši in zavesti vseh onih, ki so na odgovornih mestih. Nekaj časa bo pač prešlo, toda ta čas mora priti in vsak, kdor mu bo zastavljaj pot, bo sam občutil posledice. Zavedam se, da ustvarjamo zgodovinsko delo. Takšno delo je vedno polno t. zav. Toda te tež. ne smejo biti v oviro, da se dobra misel in

rešilna odločitev Nj. Vel. kralja ne bi uresničila. Že prej sem poudaril v svojih poedinih govorih v Primorju, s koliko ljubeznijo in voljo mora ves naš narod in vsak poedinec sodelovati pri uresničenju velike odločitve Nj. Vel. kralja, ki hoče, da se smerice naše države uravnajo v pravcu bratstva, pravice in poštenosti.

Zelim to še enkrat poudariti in priporočam vam, da tudi vi v tisku naglasite in položite narodu na srce, da je v našem nacionalnem položaju le en izhod in ta je, voditi državo do zadnjih konsekvenc v jugoslovanski smeri. To sta misel in ideja Nj. Vel. kralja in jaz sem njegov najvdanejši služabnik. Ta misel je bila že ideal vaših in naših najsvetlejših umov. Za to misel so umirali tudi naši vojniki in vaši dobrovoljci. Ta ideja vas je vodila v boju za osvoboditev že za časa velikega škofo Strossmayerja. Radi tega sem prepričan, da se zbira okrog te ideje vse ono, kar je najboljšega v našem narodu. In to v tem

času, ko se pripravljamo, da tudi zadnje svetinjo srbstva, svoje polkovne zastave, pod katerimi so se bojevali in krvaveli naši vojniki, žrtvujemo za veliko jugoslovansko idejo, v dobro in napredek naše ujedinjene domovine.

Nato se je predsednik vlade razgovarjal s poedinimi novinarji in jim izrazil svoje občudovanje zaradi globoke nacionalne zavednosti primorskega prebivalstva. Naglasil je, da bo kraljevska vlada storila vse, da te kraje čim bolj izdatno podpre.

Ob 16. uri popoldne se je predsednik vlade na »Hvaru« odpeljal proti Biogradu na moru. Sprejeli so ga z velikim navdušenjem. Iz Biograda se ministrski predsednik z avtomobilom odpelje v Knin, kamor prispe jutri zvečer. Iz Knina se z brzovlakom odpelje preko Zagreba v Beograd. Po izjavi, ki jo je dal novinarjem, se ministrski predsednik v Zagrebu ne bo mogel dalj časa zadržati, ker ga kličejo v prestolnico važni posli.

Sestanek Male antante v Ženevi

Na sestanku se ustanovi gospodarska Mala antanta — Madjarski upi glede češkoslovaške

Bratislava, 7. avgusta. n. Tukajšnji listi poročajo, da se bo tik pred zasedanjem Društva narodov v letošnjem septembru vršila konferenca ministrov Male antante v Ženevi. Na tej konferenci se bo tudi češkoslovaška postavila na stališče, ki sta ga v gospodarskih vprašanjih zavzeli Jugoslavija in Rumunija na konferenci v Sinaji. Na ta način bo ustvarjena gospodarska Mala antanta.

Budimpešta, 7. avgusta. AA. Madjarska brzovljavna agencija javlja: Več listov je komentiralo razna poročila glede romunsko-jugoslovanske pogodbe, sklenjene v Sinaji. Neki listi izražajo celo bojazen, da ne bi sprejeti sklepi poslabšali položaja Madjarske. Drugi listi pa, in so v večini, podčrtavajo, da je misel o preobrazitvi politične Male antante v gospodarsko ventil, ki ga leta in leta ni bilo moči odkriti. V Sinaji

so se pogajali Romuni in Jugoslovenci brez češkoslovaške. Rumunija in Jugoslavija sta sklenili pogodbo, katere besedilo še ni znano, a vendar se ve, da sporazum predlaga čvrsto gospodarsko zblizanje in gospodarsko kooperacijo, ne pa tudi carinske zveze, nego samo izraza željo, da bi se ta carinska zveza ustvarila v bodočnosti. Listom se pristop češkoslovaške v bližnji bodočnosti ne vidi verjeten, ker so njeni gospodarski interesi v dokajšnjem nasprotju z njimi. Poudarjajo tudi, da Madjarska trenutno ni v skrbeh zaradi teh načrtov, ker ji sklenjene trgovinske pogodbe in one, ki so še v teku, zagotavljajo prednost največjih olajšav. Razen tega ne Rumunija ne Jugoslavija ne moreta priznati drugim državam večjih olajšav, ki jih istočasno ne bi dovolili tudi Madjarski.

Nov angleški glas o Jugoslaviji

Gospodarska in politična konsolidacija brez tuje pomoči

London, 7. avgusta. AA. Reuter poroča: List »Financial News« prinaša v svoji zadnji številki na uvodnem mestu članek o Jugoslaviji, o kateri pravi, da je morda med vsemi novimi poveljnimi državami imela najtežje neprilike pri konsolidiranju države na popolnoma zdravi podlagi. — Velik del uspeha, plavi list, je zasluga Jugoslavije same, ker se ji je brez tuje pomoči posrečilo popraviti svoj položaj tako

na gospodarskem in denarnem trgu, kakor na političnem polju. List poudarja, da je trgovska bilanca Jugoslavije navzlic težkotam, ki izvirajo iz izpremenljivosti poljedelskih pogojev, vendarle povoljna. Članek ob sklepu izraza obžalovanje, da je padel uvoz angleškega blaga v Jugoslavijo, zakaj Velika Britanija bi si morala ohraniti jugoslovanski trg in obdržati zveze z njim.

Titulescu v avdijenci pri kralju Karlu

Važna posvetovanja o finančnih in mednarodnih vprašanjih

Bukarešta, 7. avgusta. n. Romunski londonski poslanik Titulescu je včeraj zjutraj prispel v Bukarešto. Na kolodvoru so ga sprejeli odposlanci zunanega ministrstva. Nenaadnemu povratku g. Titulescu v domovino pripisujejo listi velik političen pomen in mislijo, da bo to imelo vpliv na nadaljni razvoj političnih razmer v državi. Sotrudnik »Cuventula« je Titulescu izjavil, da v Budimpešti ni napravil službenega poseta in da tega tudi ne stori, dokler grof Bethlen ne pride v Bukarešto.

Včeraj opoldne je Titulescu posetil predsednika vlade dr. Maniuja in se dolgo z njim razgovarjal, informirajoč ga o mednarodnih vprašanjih. Ob 5. uri popoldne je oba sprejel kralj v avdijenci. Ob 7. uri je kralj dr. Maniuja odslovil, Titulescu pa pridržal pri sebi ter se z njim zaupno razgovarjal o nekaterih finančnih problemih in o mednarodnem položaju. Titulescu je ostal tudi na večerji pri kralju in mu obe teji priliki vnovič razložil svoje staro stališče, da mora Rumunija po 1. januarju 1931, pod egido Društva narodov dobiti zunanje posojilo. Titulescu je ostal na dvoru do 11. ure.

Bukarešta, 7. avgusta. d. V zvezi z nepričakovanim prihodom londonskega poslanika Titulescu prinaša »Adverul« pozornost vzbujajočo vest, da je kralj Karel razpravljaj z Maniujem in s Titulescom možnost vojne med Rusijo in Rumunijo. Rumunska vlada je iz informacij, ki jih je prejela, kakor tudi iz zadnjih izjav merodajnih ruskih voditeljev dobila vtis, da v Rusiji računajo z možnostjo vojaške sekcije proti Rumuniji, ki bi imela namen pozornost ruskega ljudstva odvrniti od notranjih težav in od gospodarske krize.

Veliki francoski alpski manevri

Pariz, 7. avgusta. d. Kakor poroča »Matine« iz Lyonsa, se sedaj vrše v Savojskih Alpah, zlasti na višinah Mavriena veliki francoski alpski manevri.

Čang-Kaj-Šek odstopil

London, 7. avgusta. n. Iz Sanghaja poročajo, da je predsednik nacionalistične vlade v Nankingu Čang-Kaj-Šek podal ostavko na svoje mesto.

Ne zadostuje polovičarstvo

Znak vsake močne vlade je tudi v tem, da je vsaka njena deklaracija jasna in da ne pozna nobenega slepomišljenja. Nejasnost je posebnost samo slabotnih vlad, ki si sploh ne smejo dovoliti krepke besede, ker so vsak hip v nevarnosti, da padejo. Zato tudi v prejšnji strankarski dobi nismo doživeli niti ene krepke in jasno začrtane vladne deklaracije, temveč je vsaka puščala še nekatera vrata odprta, da se je mogla razlagati deklaracije vlade na razne načine in je bila s tem ohranjena s težavo skupna vladna koalicijska.

Močna vlada pa takih obzirov ne pozna in zato more jasno in določno povedati, kaj je program njene državne politike. In jasna in določna je bila deklaracija vlade z dne 4. julija. Kdor je prebral to deklaracijo, si je moral biti takoj na jasnem, da je jugoslovanska misel osnova vse državne politike in da v tem oziru ni niti najmanjšega kompromisa, še manj pa odnehanja. Prav tako pa je vsakdo tudi mogel spoznati, da je s staro dobo definitivno konec, da se stari časti ne morejo več vrniti, da je strankarstvo v svoji prejšnji obliki in vsebini odigralo.

Ni pa bilo samo jasno povedano, kaj se je nehalo, temveč deklaracija navaja tudi podrobno, kaj se mora pričeti izvajati. Vsakdo je mogel v vladni deklaraciji čitati, da je njegova dolžnost, da aktivno sodeluje v novem delu, da aktivno propagira državno misel in da se aktivno uveljavlja v vseh onih nacionalnih organizacijah, ki slone na jugoslovanski misli.

Ta aktivnost je dolžnost za vsakogar, če je pristaš nove državne politike. Kdor pa seveda nasproten tej politiki, kdor zdihuje in joka za stariimi strankami, kdor odklanja jugoslovansko misel, za tega seveda ta dolžnost ne obstoji, ker je pač nasprotnik režima. Toda ti nasprotniki naj si potem tudi ne delajo nobenih iluzij in naj računajo s tem, da se bo postopalo z njimi kot nasprotniki. Pa tudi si naj ne domišljajo, da si bodo pomagali s tem, če se delajo, ko da so pristaši nove miselnosti, a nobeno njih dejanje ne potrjuje te pripadnosti. Takšno polovičarstvo danes ne zadostuje in ne more zadostovati, ker bi se izpodbavali temelji nove miselnosti, če bi se pripuščalo takšno polovičarstvo.

Treba biti ali čisto za novo miselnost, za aktivno jugoslovansko, ali pa se izjaviti proti. Vsak naj se po svoji volji odloči za eno ali drugo stvar, toda nobenega špekuliranja v tej stvari se ne more in ne sme trpeti. Kajti ni jugoslovanska misel le kakšna bežna ideja, ki se menja vsak dan, kakor pač nanese potreba, temveč jugoslovanska misel je izhodišče vsega našega napredka in temelj vsega našega dela in zato ostre vedno enaka in zato je danes ista, kakor je bila v predvojnih časih in zato so bili vsi naši zaslužni ljudje njeni pristaši. Za narodno čutečega Jugoslavana zato tudi sploh ni pojmljivo, da bi bilo Jugoslavana, ki ni njen odločen pristaš.

Če pa je tako, zakaj potem ne bi tudi vsi Jugoslavani aktivno delali za njeno zmago? Ali ni zato pasivno obnašanje že dokaz slabe volje? In ker je tako, zato je tudi naravno, da je predsednik vlade general Živković v svojem pomembnem govoru v Dubrovniku brez ovinka povedal, da si naj po vladni deklaraciji z dne 4. julija vsakdo sam pripiše posledice svojega obnašanja, če ne bo podpiral sedanjega državnega reda, če ne bo aktiven sodelavec.

Treba je, da so bile te besede povedane, ker so nekateri menda še vedno mnenja, ko da živimo v najlepši idili, ko lahko vsakdo dela, kar se mu zljubi in tudi lenari po svoji volji. Toda mi ne živimo v nobeni idili, temveč naš narod je v največji borbi, da si zagigura svoj napredek in da si ohrani to, kar so mu s krvjo priborili njegovi največji sinovi. V borbi pa se štejejo samo pristaši in nasprotniki in zato je v borbi vedno samo eno vprašanje: kdo je z nami in kdo proti nam.

V vladni deklaraciji je to prvič naznačeno, v izjavi predsednika vlade pa je to naravnost povedano in sedaj se ima vsak državljan odločiti za eno ali drugo stališče. Kakor komu drago, le eno je neizogibno, da se polovičarstvo ne more trpeti in da se mora vsak odločiti, ali se uvrsti med nasprotnike ali pristaše režima in sicer brezpogojno. Ali — ali! Vsako drugo stališče je z nacionalnega in državnega stališča nesprejemljivo, ker napredek ustvarjajo le čeli može in ne polovičarji.

Vprašanje Panevropske pride pred Društvo narodov

Težavna naloga g. Brianda — Nasprotniki mirovni pogodbe hočejo Evropo zmesi — Odločilna vloga Anglije

Pariz, 7. avgusta. n. Kakor se doznavs s službene strani, bo Briand sedaj, ko je zbral vse odgovore, resumiral dosedanje uspehe svoje akcije in potem sporočil vsem zainteresiranim državam, koliko se je akcija za ustvaritev Panevropske unije približala svojem cilju. Trde, da bo Briand v tej noti predlagal, naj bi skupščina Društva narodov, ki se sestane septembra v Zenevi, izvedla načelno debato o tem vprašanju in določila principe, na katerih bi se mogla urediti Panevropska unija.

Današnji »Temps« resumira odgovore vseh 26 evropskih držav in pravi, da oni, ki se vztrajno trudijo spraviti v debato veljavne mirovne pogodbe in na kakršenkoli način sprožiti revizijo teh pogodb v svojo korist, skušajo kajpak dokazati, da je treba za osnovo Panevropske unije vzeti načelo popolne enakosti in enakopravnosti vseh držav. To je sicer samoposebi razumljivo, pravi »Temps«, ker se ne more predpostavljati, da bi se brez prave enakopravnosti, ki temelji seveda na mednarodnem pravu mirovni pogodbe, združili vsi evropski narodi.

»Journal« pravi, da odgovori na Briandovo noto ne kažejo ravno najlepše slike, ker se iz njih vidi, da skušajo države vsa nasprotja med posameznimi evropskimi državami spraviti v razpravo. Toda tudi to bi se dalo odstraniti, ker je vsem jasno, da se v diskusijo ne morejo vpletati vprašanja, ki so z veljavnimi pogodbami končno rešena. Dobrodošla pa je inicijativa Velike Britanije, da se Društvo narodov angažira v tej akciji. S tem je utrt pot in olajšan posel za uresničenje Briandovega načrta. Načelni diskusiji v skupščini Društva narodov se ni mogoče več izogniti, ker je to zahtevala Velika Britanija, ker so vse evropske države v svojih odgovorih na Briandovo spomenico enodušno izjavile, da se pri ustvarjanju Panevropske unije ne sme zastopljati Društvo narodov.

»Journal des Débats« je mnenja, da bo mnogo težav, če se bo hotel uresničiti Briandov načrt. Iz odgovorov evropskih držav se jasno vidi, da se one v najvažnejših vprašanjih ne zlagajo. Nekatere hočejo, da bi v Panevropsko unijo vstopili tudi sovjetska Rusija in Turčija, druge pa tega nehočejo. Tudi obstoje popolnoma nasprotna mnenja glede organizacije evropske zveze in ureditve njenih ondošajev do Društva narodov. Dva važna razloga morata prisiliti Brianda, da bo oprezen. Anglija se protivi temu, da bi bila Panevropska unija tako organizirana, kakor si to zamišlja Briand. Ni dvoma, da Velika Britanija ne bi hotela vstopiti v Panevropsko unijo, če bi ta imela biti samo Društvo narodov v miniaturi. Za uresničenje Briandovega projekta bi bilo usodno, če bi se Velika Britanija umaknila, ker bi v tem slučaju ves projekt gotovo pade v vodo. Na drugi strani pa se države, ki bi hotele, da se unižijo sedanje mirovne pogodbe, trudijo, da Evropo zmejejo. To pa mora imeti Briand pred očmi.

Pariz, 7. avgusta. AA. Listi priobčujejo odgovor švicarske vlade na Briandov memorandum glede evropske federacije. V svojem odgovoru Švica v načelu pristaja na memorandum, priporoča pa respektiranje organizacije Društva narodov in čim tesnejše sodelovanje v gospodarskih in političnih vprašanjih, problem varnosti pa naj se prepusti Društvu narodov.

Hitler za politiko ognja in meča

»Rešitev Nemčije edino v politični sili meča« — Zbližanje med državno in ljudsko stranko

Berlin, 7. avgusta. Voditelj narodno-socialistične stranke Hitler je imel volilno zborovanje v Frankfurtu ob Majnu, na katerem je govoril tudi o zunanji političnem položaju Nemčije. Kot Avstrijec — kajti Adolf Hitler je iz Avstrije in ni niti nemški državljan — se ni omejeval v svojem govoru le na položaj v Nemčiji, temveč je govoril o nemškem sploh. Govornik je naglašal, da ima nemški narod premalo ozemlja, da bi se mogel na njem preživljati, nikdar še le razvijati.

Takemu položaju se da napraviti konec le na te-le tri načine: s povečanjem ozemlja, z zmanjšanjem prebivalstva, ali z industrializacijo in izvozom. Ker bi prostovoljno zmanjševanje prebivalstva v obliki omejevanja porodov vodilo v degeneracijo in resno propast, preostaja izbira le še med povečanjem ozemlja in industrializacijo. Ker pa je ta poslednja — industrializacija — dovedla Nemčijo v sedanji nevdružni položaj, je rešitev edino v politični sili meča.

Govornik je dalje silovito napadal na zborovanju mednarodnjaštvo vseh vrst, kakor tudi pacifistično gibanje.

Berlin, 7. avgusta. Sodeč po zadnjih informacijah iz uradov posameznih strank,

so imeli vztrajni poskusi, da bi se doseglo zbližanje med novo državno in ljudsko stranko, vendar nekoliko uspeha. Po teh poročilih je gotovo, da je voditelj ljudske stranke Scholz končno pristal na to, da se bo vršil sestanek med vodilnimi osebami državne in ljudske stranke.

Ta sestanek je napovedan za v četrtek in gotovo je, kot se zadržuje, da se ga udeležijo s strani ljudske stranke tudi Scholz sam. Glavni zastopnik državne stranke pa bo Hoepker-Aschoff, ki je eden izmed treh šefov državne stranke. Ni gotovo, ali bo prisostvoval konferenci tudi Koch-Weser.

Praga, 7. avgusta. »Venkov« prinaša članek iz Drezdena, v katerem trdi, da pri novih volitvah ne bodo imela uspeha stremljenja demokratske stranke, ki zagovarja zvezo s Francijo. Demokratsko stranko podpirajo banke in velika industrija, vendar je izgubila veliko število svojih starih pristašev zaradi protisemitskega razpoloženja nemških razredov. Navzlic temu te izgube ne pridejo v korist socialnim demokratom, nego narodnim-socialistom, ki smejo upati na mnogo zvečano število glasov. Vse to kaže, da ne smemo z optimizmom gledati v bodočnost demokratičnih strank, ki slonijo na demokraciji.

Zaključek kongresa za domačo vzgojo

Govor dr. Arnautovića izzove burbovacije kongresa našemu in belgijskemu vladarju

Liege, 7. avgusta. AA. Belgija je te dni središče mnogih mednarodnih kongresov. Počenši s 3. avgustom zaseda v Liegeu pod pokroviteljstvom belgijskega kralja Alberta mednarodni kongres za domačo vzgojo. Včeraj je bila svečana sklepna seja, ki so se je udeležili zastopniki 40 držav. Na tej seji je govorilo šest govornikov, med njimi delegat jugoslovanskega ministrstva prosvete dr. Aleksander Arnautović kot zastopnik Jugoslavije. Dr. Arnautović v Liegeu se pozna za udeležbe na nekem nedavnem kongresu, ki je bil v tem mestu, in zato je bil zelo tople pozdravljen, ko se je pojavil na govorniškem odru.

Dr. Arnautović je v začetku svojega govora pozdravil belgijski narod, brata vseh narodov, ki si želi miru. Nato se je z globokim splovanjem spomnil delavnega, naprednega Liegea. V svojem nadaljnjem govoru se je dr. Arnautović spomnil vseh veličin in bed, vseh radosti in bolečin, vseh nesreč družinskega življenja, ki ga je sama priroda določila kot najboljši način za izpolnjevanje nalog človeške usode. Nato je govornik pojasnil nastanek zadrug in naglasil, da temelji vse življenje v Jugoslaviji na rodbini. Ko je dr. Arnautović napravil lepo primerjo med belgijskim in jugoslovanskim suverenom, o katerih je rekel, da sta prav tako dobra roditelja kakor dobra suverena, je 600 kongresistov začelo burno vzklikati in pritrdjevati.

Kongres je nato pazljivo poslušal izvajanja dr. Arnautovića, ki je poudaril, da so srbske, makedonske, črnogorske, dalmatinske, hrvatske in slovenske rodbine dale eno rodbino, to je en jugoslovanski

narod. Jugoslavija, je rekel dalje dr. Arnautović, hoče s svoje strani doprinesiti vse, da bodo vsi narodi združeni v eni skupni rodbini in da bo vsak narod prežet z rodbinskim duhom, a to ne zato, da bi ustvarili evropsko, ameriško ali avstralsko rodbino, nego da bi uresničili sen belgijskega pesnika Verhaerna, namreč da se ustvari ogromna harmonična sinteza — velika družina človeštva.

Po končanem govoru dr. Arnautovića so bile prirejene Jugoslaviji burne ovacije. Kongresisti odidejo danes v Bruselj, kjer jih sprejme belgijski kralj Albert.

Porast žitnih cen v Budimpešti

Budimpešta, 7. avgusta. d. Skokoma povišani tečajni na ameriških borzah, ki so jih povzročile katastrofalne vesti o suši v Ameriki, so imeli za posledico, da so se tudi v budimpeštanskem terminskem prometu tečajni znatno zboljšali. Pšenica in rž je notirala danes za 40 točk višje. Pšenica je notirala za oktober 19-25 pengő za marec 21, rž za oktober 12-86, koruza za avgust 17-80, za maj pa 18-20 pengő.

Angleški premog za Jugoslavijo

Wales, 7. avgusta. n. V tukajšnjih premogokopnih krogih se širijo glasovi, da so jugoslovanske državne železnice na tukajšnjem tržišču sklenile pogodbo, po kateri bodo v bodoče na waleškem trgu kupovale po 100 do 150 tisoč ton brickskega premoga. Ta naročila bodo uživala kredit za dobo treh let, Garancijo prevzame baje angleška vlada.

Nove spletke Heimwehra proti dr. Schobra

Dunaj, 7. avgusta. d. Zadnje dni so se pojavile ostre in na vse strani razpletene intrige heimwehrovcev in drugih avstrijskih desnodikalnih elementov proti vodji dr. Schobra. Glavna težnja teh elementov je odstranitev kancelarja dr. Schobra in poljedelskega ministra inž. Schumy-ja pod vsakim pogojem. Nato naj bi bila heimwehrovcem mnogo prijaznejša in mnogo bolj naklonjena. Ta vlada naj bi si stavila za program, da se izvrše čim preje v Narodnem svetu vse one zadeve, ki jih je dr. Schober odložil na jesensko zasedanje, tako v prvi vrsti novi zakon o zveznih železnicah, reforma zakona o socialni skrbi za brezposelne, nova razdelitev državnih izdatkov na posamezne pokrajine, naposled pa reforma volilnega zakona, ki bi stopil v veljavo in uporabo že pri pomladanskih volitvah v dunajski parlament.

Taka nova vlada je za desnodikalne stranke nujno potrebna in bi bile njej poverjene tudi volitve. Heimwehrovcem je zelo neprijetno, da sta njim dva vplivna funkcionarja vlade zelo nenaklonjena in sovražna, zlasti minister inž. Schumy. Te želje nemških radikalnih elementov in heimwehrovcev pa se ne bodo izpolnile, kajti proti njim so strnjeni nemški nacionalci, velik del krščanskih socialcev in kmečka zveza. Vsi ti nehočejo ničesar slišati o kakih izpremembi vlade, odnosno demisiji kancelarja dr. Schobra.

Pogajanja med Francijo in Italijo napredujejo

London, 7. avgusta. n. Današnji »Daily Telegraph« prinaša obširno poročilo iz Pariza, v katerem se trdi, da so že v toku pogajanja med Francijo in Italijo za ureditev nekaterih političnih vprašanj. Ta pogajanja se morajo dovršiti še pred pomorskim sporazumom med Italijo in Francijo. V prvi vrsti se sedaj obravnava vprašanje italijanskih kolonistov v Tunisu. Istofasno se vodi razprava o razmejitvi med Tunisom in Tripolitanijo. Na terenu dela že mešana francosko-italijanska komisija strokovnjakov. Zato je upati, da bo vprašanje razmejitve med Tunisom in Tripolisom kmalu urejeno.

»Daily Herald« opozarja na nevarnost, da bi se z zavlačevanjem pogajanj med Francijo in Italijo utegnil pojaviti oboroževalna tekma ne samo na morju, temveč tudi na suhem. V dokaz te svoje trditve navaja »Daily Herald«, da so Italijani vrgli velik kontingent čet na francosko mejo in da je ob istem času tudi Francija vse svoje čete, ki so bile v Porenju, koncentrirala v Savoiji.

Deset milijonov brezposelnih

Zeneva, 7. avgusta. n. V zvezi z vestjo, da je število brezposelnih v Angliji prekoračilo 2 milijona, objavlja Mednarodni urad dela statistiko brezposelnosti po vsem svetu. Urad dela računa, da je brezposelnih na svetu 10.000.000; če pa se prištejejo še člani njihovih rodbin, potem trpi 50.000.000 ljudi zaradi brezposelnosti. Dve tretjini brezposelnih odpade samo na Evropo. Na 100.000 delavskih rodbin odpade na Poljskem 56 tisoč brezposelnih, v Nemčiji 34, v USA 20, na Norveškem 19, v Avstriji, Vel. Britaniji 15, na Madjarskem 14, na Švedskem in v Avstraliji 13, na Danskem in v Kanadi 12.

Amerikanci na evharističnem kongresu

Zagreb, 7. avgusta. k. Z brzovlakom iz Ljubljane je dospelo danes v Zagreb iz Amerike 81 kongresistov, ki so prišli na evharistični kongres. Goste so lepo sprejeli, pozdravil jih pa je škof dr. Premuš. Pri sprejemu je bilo pevsko društvo »Branimir« in železničarska godba. V imenu gostov se je eden izmed njih lepo zahvalil za prirejeni sprejem.

Imenovanja in upokojitve

Beograd, 7. avgusta. l. Na predlog finančnega ministrstva je Nj. Vel. kralj podpisal ukaz, po katerem je bil imenovan za višjega finančnega poverjenika Anton Muc, finančni poverjenik v glavnem oddelku finančne kontrole v Celju; vpokojeni pa so bili po službeni potrebi Ivan Nestl, višji poverjenik pri finančni direkciji v Ljubljani, Milan Berandić, višji poverjenik v Čakovcu, in Josip Volavšek, poverjenik finančne kontrole pri glavnem oddelku v Prevaljah.

Beograd, 7. avgusta. l. Po odredbi finančnega ministrstva sta napredovala za glavni knjigovodji v Dravski finančni direkciji v Ljubljani Marija Arh-Stanič in Altonz Končan.

Smrt Ilije Stanojevića

Beograd, 7. avgusta. l. Včeraj je umrl znameniti beograjski igralec in književnik čiča Ilija Stanojević v 71. letu starosti. Stanojević je bil v Beogradu ena najbolj znanih osebnosti iz beograjskega bohemskega življenja.

Kolera v Afganistanu

Teheran, 7. avgusta. AA. V Afganistanu razsaja kolera. Doslej je zahtevala 200 človeških žrtev.

Angleški koncerti v Jugoslaviji

Beograd, 7. avgusta. l. 18. t. m. pride v našo državo skupina angleških pevcev in komunistov iz Londona ki bodo pripravili svoje koncerte v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani.

Žrebanje razredne loterije

Beograd, 7. avgusta. l. Pri današnjem žrebanju državne razredne loterije so dobile premijo 200.000 Din št. 37.189, 80.000 Din št. 2183, 60.000 Din št. 37.862 in 40.000 Din št. 84.002.

Vremenska napoved

Dunaj, 7. avgusta. d. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Najpreje mrzli val s padavinami in ohlajenje zraka na zapadu in jugu Alp. Jutri spremenljivo hladno vreme,

Franc Kocbek

Gornji grad, 7. avgusta.

Danes jutraj je v Gornjem gradu umrl znani turist, vpokojni učitelj Fran Kocbek. Pokojnik si je stekel velike zasluge v oni dobi, ki je potrebovala značajne in vztrajne ljudi v borbi za domačo grudo in narodne svetinje. Kocbekove zasluge za razvoj naše turisticke so pa neprecenljive. Njegovo delovanje med narodom kot učitelj in voditelj je imelo vspeh zlasti na gospodarskem polju. Pokojnik je zastavil svoje najboljši sile, da z zadrugami, posojilnicami in društvi dviga in osamosvoji naše delovno kmetško ljudstvo.

Našo turistično strokovno literaturo je obogatil z deli s trajno vrednostjo o Savinjskih Alpah itd. Neumorno je sodeloval do zadnjega tudi v strokovnem in dnevnem časopisu.

Fran Kocbek je bil rojen 28. januarja 1863. v Ločiskem vrhu pri Radgoni. Prvo učiteljsko mesto je nastopil v Zalcu. Iz Rečice je bil nato premeščen v Gornji grad, kjer je služboval in delal do smrti. Vpokojen je bil 1. 1922. V svojem 40. letnem bivanju v Gornjem gradu si je za vsestranski razvoj kraja pridobil neveljive zasluge. Za svoje zasluge na prosvetnem polju je bil odlikovan z redom sv. Save VI. in V. stopnje.

Členemu šolniku, požrtvovalnemu planincu, naravnemu delavcu, boritelju za jugoslovansko misel ohranimo časten spomin.

Tujci v naši industriji

Celje, 6. avgusta.

Pod tem naslovom je prinesel »Jugoslovanc« hvalevreden članek iz »Jugoslovanskega Lloyd«a. Žalostna resnica je, da za posluje naša industrija na odgovornih mestih same tujce, tembolj dela to industrija, ustvarjena s tujim kapitalom. To ni samo narodna sramota, ampak velika narodnogospodarska škoda.

V Celju in okolici imamo velika industrijska podjetja, ki zaposlujejo dosledno na odgovornih in dobro plačanih mestih tujce, češ da so nepogrešljivi in da ni domačih moči. Ta trditve je pa samo pretveza, krinka, pod katero se skrivajo tujci. Mi imamo svojih strokovno izobraženih ljudi dovolj, katere pa industrija odklanja. Namešča jih samo na brezpomembnih mestih.

Ze po sedaj obstoječih zakonih bi lahko tu posegla vmes inspekcija dela in pa ministrstvo za socialno politiko.

Res je, da imamo celo vrsto industrij, ustvarjenih s tujim kapitalom. Kdo pa te industrije vzdržuje? Naš slabo plačan delavec in pa kupna sila našega naroda. Ta dva faktorja omogočata, da se njih premoženje množi. Tujci industrija ne pride k nam zapravljati svojega denarja, ampak množijo svoje premoženje. Ščiti jo pa tudi država s svojo carinsko politiko. Vsega tega bi se morala industrija zavedati in omenjene komponente njihovega napredka upoštevati, pa bi morala priti do edino pravičnega zaključka, da spada industrija v naši državi naš človek.

Pravilno izvaja omenjeni članek, da se naj ustvari komisija naših priznanih strokovnjakov, ki bi pregledala delo vseh podjetij in ugotovila stalež zaposlenih tujcev, kolikor so ti potrebni ali nepotrebni. Prepričan sem, da bo rezultat ta, da imamo najmanj 95% nepotrebni tujcev, ki popolnoma lahko izostanejo, ker se morejo nadomestiti z istotako kvalificiranimi našimi ljudmi. Zadnji čas je, da napravimo red in da zbršimo sramoto laži-nacionalizacij, ki so jih zakrivila naše takozvane »gospodarske kapacitete«.

Kultura

Ljubljanski Zvon

Vedno iznova je treba podčrtati dejstvo, da »Zvon« vse bolj in bolj preplavlja mladi rod — dejstvo, ki je vredno vsega zanimanja in skrbi slovenske kulturne javnosti. Vedno pogosteje se javljajo mladi obrabi in iz nekaterih izmed njih bodo gotovo zrastle osrednje postavne slovenske literarne tvornosti za dogleden čas. Starejši rod je pač dovolj močan in ploden, da mu ni še treba dajati rok navzkriž in da upravičeno čakamo od njega še močnih, živih stvari, toda reviji so v tekočem letu dali mladi svoj pečat.

Zadnja (dvojna) številka »Zvona« je prinesla dvojno pesmi Staneta Kosovela, Borkov esej o poeziji Zorana Dučića in Debeljakovega o Frédéricu Mistralu in pa tri Trdinova pisma Rudežu. V književnih poročilih pretresa Vidmar pet zvezkov Finžgarjevih zbranih spisov in Levstikov prevod Sela Stepančikova, Budal poročila o Galvijevem prevodu Cankarjevega Mojega življenja, Preobraženski je napisal posmrtnico Vladimirju Majakovskemu, ki je pred meseci izvršil samomor. Ves ostali prostor je zavzela mladina — saj pripadata mladini tudi Jare s svojim široko zasnovanim študentovskim romanom in Snuderl s svojo Pravljičo o rajski ptici — o teh dveh stvareh bo treba spregovoriti, ko bosta končani.

Pesmi so — poleg Ene bolesti Srečka Kosovela — prispevali Ocvirk, Premru in Onič; prvega stane odlikuje gladka, lahka forma, Pre-

Obstoječe stanje ne pomeni samo velike gmojne škode za naš narod in državo, ampak tudi veliko moralno škodo. Ti tujci niso samo nevaležni, oni nas tudi zaničujejo, hodijo pri nas prislužen denar zapravljati v inozemstvo, se posmehujejo naši strpnosti in nekulturnosti, kakor se imajo navado izražati.

Temu mora biti konec in odgovorni činitelji imajo dovolj moči, da napravijo red.

Vsi na delo

(Iz učiteljskih vrst).

S podpisom mirovni pogodbe smo tudi Jugoslovani dobili svoj lasten dom. Da bi se v njem res dobro počutili, d. bi v njem udobno živeli, bi ga bili morali čimprej opremiti in urediti. In res: deset let smo urejevali in opremljali. Toda kako, s kakšnim uspehom? Le malo je še manjkalo in naše razdružene politične pričke bi ga bile upropastile. Bil je že skrajni čas, da je naš pogumni in odločni vladar izrgal krmilo države iz rok deloma nesposobnih, od politične strasti zaslepljenih ali pa celo brezvestnih politikov ter prijel sam zanje, da privede naš čolnec v varno pristanišče lepše bodočnosti.

Sodeč po sedanjih uspehih, nimamo niti najmanjšega povoda, da bi malodušno gledali v prihodnost. Pač pa je dolžnost vsakega zavednega Jugoslavana, da sodeluje pri prenavljanju države. Nihče ne sme biti le pasiven opazovalec. Le tedaj bodo napori kraljevske vlade in podrejenih ji moči res uspešni. Na delo tedaj, da nadomestimo, kar smo v desetih letih zamudili! Vsak d. naj se pa tudi zaveda, da ni nezmotljiv! Kot državljani nimam le pravice, ampak je moja sveta dolžnost, da opozarjam odločilne činitelje na razne hibe v javnem življenju in na eventualne kvarne posledice napačnih ukrepov. M.

Strah dolenjskih krajev

Po lepih vinorodnih krajih okoli Krškega in bližnjih občinah se je zadnje čase pojavil 33 letni tolovaj, srednje in močne postave. — Srepe sive oči poveša in preži na plen. Je pravi poklinski svedrovec, ki izvršuje svoj posel po noči in pri belem dnevu. Najraje poseča kmečke domačije, ko so domači zaposleni na polju ali v vinogradih. Kot vlomilec je zelo spreten in dobro ve, kje bo imel najlepši in najlažji uspeh. Svoj svedrovski posel izvršuje že nad mesec dni, kajti popreje je presedel večletno kazen.

Sredi julija je prikolovratil v vasico Rogačico pri Škocijanu. Pri belem dnevu popoldne je vlomil v hišo posestnika Josipa Kuharja. Prebrskal je vse kote ter pobral vse, kar je imelo kako večjo vrednost. Odsel je razno obleko in perilo, dragocenosti in gotovine za 7000 dinarjev. Posestnik Kuhar je oškodovan za 1450 dinarjev. Po tatvini se je pojavil v Stari vasi pri Škocijanu, kjer je vlomil v hišo posestnika Antona Hrstarja. Ukradel mu je ameriško zlato uro in druge predmete v skupni vrednosti 1800 Din. Orožniki so tolovaja začeli zasledovati, a ga še niso ujeli.

Začetkom avgusta se je ta strah dolenjskih krajev pojavil v Krškem. Vlomil je v gostilno Ed. Kriegerja. Od tu je odpeljal dva kolesa in sicer Kriegerjevo kolo, vredno 2000 Din s tovarniško številko 0179523 in kolo nekega mešarskega pomočnika, vredno 1300 Din s tovarniško številko 241448. Isto noč je vlomil tudi v krško občinsko bolnico, od koder je odnesel razne jastvine in okrepčila v vrednosti 970 dinarjev. Tolovaj se je pojavil še na drugih krajih. Sedaj so mu že na sledu in orožniki ga bodo, kakor kaže, v najkrajšem času prijeli.

mrujeve pesmi so polne neke teže in dobrega miru, Oničevi soneti (Fabrika, Samotna pokrajina, Zaljujoča kurtizana) so značilni za iskanje in smer tega našega, izmed mladih morda najbolj v tragiko časa zajetega poeta.

Prozo so napisali Kresal, Grahor in Košak. Kresalova Vejica španskega bezga je zanimiva zaradi svojevrstnega podajanja stvari — zdi se, da se je vsa mlada slovenska pisateljska generacija šolala ob Hamsunu in da po njem išče neke nujne sinteze med starim individualističnim literarnim psihologizmom in zahtevami sodobnega kolektivizma. Grahorjev fragment Pri gospe Murmovski je poln nekega drobnega optimizma in občutje zaviljiv dar za stvari širokega koncepta. Košakov Stražnik je kratka, preprosta epizoda in na prijeten, nevsljiv način osvetljuje naš čas. Zalarjev dramatski odlomek Na prelomu, ki je že s svojim prvim odlomkom, objavljenim svoj čas v Mladini, vzbudil veliko pozornost, je prav uspel polizkus, kako se da slog narodne pesmi združiti z risanjem sodobnega sveta.

V esejističnem delu je Mohoričeva objavila studijo o dramatikcu Leskovcu, Ocvirk pa o koncu gledališke sezone.

Narodna starina. Izšel je 21. zvezek tega časopisa za zgodovino in etnografijo južnih Slovanov, ki izhaja štirikrat na leto v Zagrebu in ga ureja dr. Josip Matasović, univerzitetni profesor v Skoplju. Zvezek prinaša naslednje razprave: Dr. Ferdo Šišić, Postanek današnjega geografskega termina »Dalmacija« (v francoskem jeziku); Jože Rus, Prometno-geografska dinamika gornjega Jadrana s posebnim oziranjem na Jadranska vrata in Trst; dr. Grga Novak,

Naše občine grade nove šole

Ljubljana, 7. avgusta.

Povsod v Dravski banovini je opaziti živahno gibanje in tekmovanje občin za gradnjo novih in modernih osnovnih šol, ki bodo v p-nos naši banovini.

V Preski pri Medvodah grade moderno, šest-razredno šolo za Presko, Medvode in ostale vasi. Te dni so postavili že streho. Stavba je na zunaj popolnoma dovršena. Šola je zgradila stavbno podjetje Miroslav Zupan iz Ljubljane. Temelj za šolo, ki stoji v bližini župnišča v Preski, so začeli kopati 2. marca t. l. Končali so z deli prejšnji teden. Stroški za šolo so praračunani na 1.350.000 Din. Poleg šole bo občina zgradila tudi lepo stanovanjsko hišo za učiteljsvo. Čez zimo bodo izvršena notranja dela, tako mizarska, plesarska in inštalacijska. Do junija prihodnjega leta bo šola otvorena.

Načrte za šolo je napravila ljubljanska »Tehna«, ki pa sta jih v nekaterem pogledu izpremenila stavbenik Miroslav Zupan in profesor srednje tehnične šole v Ljubljani gosp. inž. V. Škof.

Kakor nam dalje javljajo, bo prihodnje leto pričela graditi novo osnovno šolo tudi občina v Smedniku. Tudi drugod bo že letos dograjenih ali prenovljenih več šol.

Most čez Soro pri Medvodah

Medvode, 7. avgusta.

Kakor smo že včeraj med dnevnimi vestmi javili, je gradbeni minister odobril gradnjo novega mostu čez Soro pri Medvodah. Gradbena dela so poverjena ljubljanski gradbeni družbi. Stari leseni most je namreč porušila velika povodenska katastrofa pred tremi leti. Močno valovje je takrat leseni most raztrgalo na dvoje in hkratu odneslo velik del brega. V nevarnosti je bila tedaj tudi prva mala hiša ob mostu. Po povodnji so napravili zašilni most, ki ne more zadoščati silno razvitemu avtomobilskemu prometu v smeri proti Gorenjski, kajti deželna cesta, ki vodi čez ta most, je bila tudi na tem mestu prav nerodna. Gradbena direkcija v Ljubljani je izdelala načrte za nov most in tudi načrte za prenos deželne ceste.

Zgradil se bo železni reparacijski most kakih 200 m nad sedanjim provizoričnim lesenim mostom. Predložila pa se bo tudi cesta tako, da bo šla mimo kolodvora in lesnega skladišča tvrde Bohinjce čez most in mimo nekdanjega sokolskega, sedaj državnohigijenskega doma na staro deželno cesto.

Ljubljanska gradbena družba je prevzela le postavitev opornikov za železni most in gradnjo ceste za izlicitirano vsoto 912.731 09 Din. Družba prične še letos z gradnjo, čim prejme od gradbenega ministarstva odobritveni sklep. Most bo dograjen šele prihodnje leto. Otvorjen bo pa sredi prihodnjega poletja.

Nesreče in nezgode

S kolesom ob konfin.

Včeraj dopoldne se je po Kamniku vozil z moškim kolesom 9letni učenec osnovne šole Janko Balantič. S kolesom je tako nesrečno zavozil v občestni kamen, da se je prevrnil ter si zlomil levo roko. Popoldne je bil prepeljan v ljubljansko bolnico.

Lestva mu padla na nos.

V Trbovljah je včeraj dopoldne popravljaj 21letni kleparski pomočnik E. Valenčak neki žleb pri neki trbovljski hiši sredi trga. Hotel je postaviti k žlebu lestvo. Nesreča je hotela, da mu je lestva spodrsnila. Padel je in lestva na njegov nos, tako da mu je zdrobila nosno

Jedan anonimni rukopis iz 1775/6. godine o dalmatinskim Zagorecima (Morlakima), Primorcima i o Otočanima; dr. Mirko Kus-Nikolajev, Motiv životnog stabla na obrovackom koporanu; dr. Branimir Gušić, Starinsko ruho na otoku Mljetu. »Narodna starina« se naroča v Zagrebu 6, poštni predal 14, cena zvezku je Din 24.—.

Samorodnost, št. 5/6, prinaša Severjeve članke o kiparju Kosu, Bulovčevi, Zajcu in doslej neznanem pisatelju Are Grabeljsku, ki objavlja tudi odlomek socialnega romana in pesnitve, in pa reprodukcije Kosovih stvari, Bulovčeve, Michelangela in Bambičevih karikatur.

Preveč knjig na Angleškem. Medtem ko vse panoge gospodarskega in kulturnega življenja v Angliji živijo v težkih stiskah in krizah, pa knjigotštvo cvete kakor menda še nikoli. Tako je knjižna produkcija prvih šest mesecev tekočega leta zrasla nasproti istim mesecem lanskega leta za silne procente: leposlovje za 108%, tehnične razprave za 86%, politične za 73%, pedagoške za 46%, mladinska književnost za 45%. Romanov izide v Angliji povprečno 100 na teden. Čujejo se glasovi, da bo treba to poplavo kako za-jeziti in književni trg ekonomizirati na ta način, da bodo izhajale samo literarno vredne stvari.

Opera ima bodočnost. Lunačarski, bivši sovjetski prosvetni komisar, je na neki diskuziji o vprašanju opere nedavno izjavil: Naš proletarec rad gleda socialne drame, toda kmalu se utruji ob njih in potem gre za odih v opero, recimo poslušat »Carmen«, kjer ga sprejme bogastvo barv in umetniško razkošje. Nobene pravice nimamo, da bi se borili zoper ta nagon, ki je najbolj življenjski izmed vseh socialnih in bioloških nagonov in ki se izraža v zahtevi: Dajte veseljat! Zato je treba tradicijo opere ohraniti.

kost. Prvo zdravniško pomoč mu je nudil trbovljski zdravnik, nakar se je s popoldanskim vlakom odpeljal v Ljubljano v bolnico.

Težka nesreča na Martinovi cesti

Ljubljana, 7. avgusta.

Danes točno ob 18-30 se je na Martinovi cesti pod železniškim mostom primerila težka nesreča, ki je izzvala med tamošnjim prebivalstvom globoko sočutje.

Na travnikih okoli kolinske tovarne so se danes popoldne igrali otroci delavskih družin, ki stanujejo v baraki ob kolinski tovarni. Med njimi je bila tudi Justina Naglič, 7-letna hčerka vdove po železniškemu uslužbencu, ki je kot snažilka voz zaposlena na glavnem kolodvoru.

Ko so se otroci nehali igrati, so plezali na železniški most na Martinovi cesti. Tudi mala Justina je šla na most. Tu pa je izgubila ravnovesje ter se prevrnila. Padla je približno 5 m globoko na cesti tlak. Deklica je na mestu obležala nezavestna. Takoj so na mesto prihiteli očitvidci, med njimi stražnik Tomšič, ki je hitro telefonično obvestil reševalno postajo o težki nesreči. Sam je kratko sporočil postaji.

— Na Martinovi cesti težka nesreča. Nujno rešilni avto! Ne vem, ali je deklica živa ali mrtva!

Rešilni avto z dvema reševalcema je takoj odbrnel na kraj nesreče. Reševalca, ki sta ugotovila, da deklica še živi, sta Nagličevo hitro naložila na avto in odpeljala v bolnico. Vsa rešilna akcija je bila izvršena z največjo naglico v teku ene minute.

Vdova Nagličeva stanuje v baraki ob kolinski tovarni. Vsi njeni odrasli otroci, kakor tudi ona so že dan zaposleni, samo Justina je doma ter sama sebi prepuščena.

Justina Nagličeva je dobila zunanje in notranje težke poškodbe ter je najbrže tudi pretresla možgane. Njeno stanje je smrtno nevarno.

Kakor nam iz bolnice pozno v noč javljajo, je ponosrečena Justina Naglič prišla kmalu, ko so jo pripeljali v bolnico, k zavesti ter se milo ozirala okrog po usmiljenih sestrah in zdravnikih. Nagličeva nima težjih zunanjih poškodb, pač pa notranje. Igrala se je skupno s sestro ter je z otroci plezala po mostu. Upati je, da jo ohranijo pri življenju.

Sokolstvo

Sokolski zlet v Gornjem gradu. Na veliko sokolsko prireditev, ki se vrši v nedeljo 10. avgusta t. l. v Gornjem gradu, bo vozil poseben avtobus. Odhod v nedeljo ob 8. uri izpred Narodnega doma, vrnitev iz Gornjega grada ob 19. uri. Cena za osebo za celo vožnjo samo 40 Din. Avtobus bo vozil samo, če se do petka 8. t. m. oglasijo dovolj udeležencev. Prijave sprejema br. župni tajnik Cepin v Celjski posojilnici. Kdor se prijavi, je v vsakem slučaju obvezan plačati vožnino v znesku 40 Din. Na razpolago je samo še 10 sedežev.

Sokolska prireditev na Polzeli. V nedeljo 3. t. m. je imelo Sokolsko društvo Polzela svoj vsakoletni javni nastop. Prihitela so na Polzelo tudi sosedna sokolska društva, zlasti so bila dobro zastopana St. Pavel, St. Peter in Braslovca. Pod skupnim vodstvom društvenega načelnika br. Orošnika so izvedli člani, članice, naraščaj in deca obojega spola 11 telovadnih točk, ki so vseskozi prav dobro uspele. Zlasti so se postavili člani (34 po številu) s prostimi vajami. Orodna telovadba pa je pokazala, da imajo tudi društva v Savinjski dolini zelo dobre telovadce. Skupno število pri telovadbi sodelujočih je znašalo 178. Za velik trud in požrtvovalnost gre zaslužna pohvala načelniku, načelnici in vodnikom posameznih vrst. Med telovadbo je pozdravil zbraze Sokole in Sokolice ter mnogobrojno občinstvo župni delegat br. dr. E. Mejak, ki je v svojem govoru opisal pomen SKJ in njegov sedanji položaj v državi ter izrekel nekaj ostrih besed na naslov še vedno skrivaj delujočih nasprotnikov sokolskega pokreta.

Primorske vesti

»Otroški vrteci na Goriškem. Goriški prefekt, bivši odvetnik in italijanski iredentist v Trstu, Dompieri, je predlagal italijanski vladi, naj nemudoma ustanovi v Goriški pokrajini sto otroških vrtcev. »Picolo« utemeljuje potrebo tega nujnega vladnega ukrepa takole: V krajih, kjer govorijo ljudje kraško in soško narečje (tako se menda sedaj v Italiji imenuje slovensčina, op. ur.), samo šole ne zaležejo: za te kraje so otroški vrteci neobhodno potrebni. Otroci rabijo namreč dandanes dve do tri leta, preden pričnejo umevati in govoriti nacionalni jezik (italijansčino op. ur.). V krajih, kjer otroških vrtcev še ni, je danes nadnormalno mnogo otrok, ki morajo ponavljati prvi razred osnovne šole. Nekateri otroci ostajajo v prvem razredu celo po tri leta baš zaradi tega, ker jim nacionalni idiom ne gre v glavo. V Goriški pokrajini, ki obsega soško in vipavsko dolino, idrijsko in soško kotlinno, trnovsko planoto in del tržaškega krasa, Brda in Hrušico, je 190 osnovnih šol in 50 otroških vrtcev, ki so seveda do kraja italijanski. Prihodnji mesec bodo na Goriškem otvorili štiri nove otroške vrtece — vrtove italijanstva, kakor jih naziva omenjeni tržaški list, in sicer v Brestovici in Kostonjčevici na Krasu, v Števerjanu, v Brdih in v Kalu pri Kanalu.

»Zrebanje tržaškega posojila 1914. 1. septembra bo v tržaški mestni hiši 16. Zrebanje obveznic tržaškega posojila iz leta 1914. Izrebanje obveznic bodo šest mesecev nato izplačane, b. sicer po 108 lir za 100 nominalnih lir pri konvertiranih obveznicah, po 60 lir pa za 100 nominalnih kron pri obveznicah, ki niso bile konvertirane.

Važne komunalne zadeve v magistratnem gremiju

Ljubljana, 7. avgusta. V posvetovalnici mestnega magistrata se je danes ob 5. popoldne vršila seja magistratnega gremija pod predsedstvom župana dr. Puca. Gremij je v splošnem razpravljaval o raznih tekočih zadevah ter se je tudi dotaknil nekaterih javnih obnovitvenih del.

Gremij je dovolil ge. Camernik-Lipovč, da sme na Miklošičevi cesti št. 7 otvoriti lokal za ločenje mleka, kave, čaja in prodajo slaščic. Gremij se je načeloma izrekel o prošnji Dominika Cebina, da je podana potreba o ustanovitvi reklamacijske pisarne za železniške tovarnine. Bila je njemu odobrena zadevna koncesija. Gremij je dalje dovolil Ivani Sirk in tovarišem podaljšanje najema parcele v Poljanskem predmestju.

RAZNA OBNOVITVENA DELA.

Daljša debata se je razvila o poročilu mestnega gradbenega urada v pogledu raznih javnih in obnovitvenih del. Kamnosečki tvrdki Feliks Toman se odda renovacija Robbovega vodnjaka za 38.500 Din. Plenumu občinskega sveta pa se predloži zadevni predlog za dovolitev kredit. Stavbni tvrdki »Obnovac« se je oddalo popravilo centralne kurjave v glavnih uradnih poslopih mestnega magistrata za 25.000 Din. Stavbnemu podjetju inž. Franjo Tavčar je po verjena poprava škarp in utrb in Ljubljanskem gradu za znesek 271.800 Din. Utrdbe se imajo popolnoma moderno preurediti.

Gradnja železobetonskega mostu čez Gradaščico je odana podjetju Emil Tomažič za 181 tisoč dinarjev.

GRADNJA NOVIH HIŠ.

Magistratni gremij je nato razpravljaval o novih stavbnih dovoljenjih. Gremij je odobril 39 od gradbenega urada izdanih stavbnih dovoljenj. Zgradilo se bo letos 13 novih hiš. Stavbno dovoljenje je bilo izdano med drugimi tudi Savezu grafičnih radnikov za palačo ob Masarykovi cesti oziroma ob nje in v golu Miklošičeve ceste. Nove hiše bodo gradili: Matija Jež ob Dravski ulici, Marija Zor ob Aleševčevi ulici, Jerica Prime leseno stanovanjsko hišico ob Lampetovi ulici, Mravlje Olga ob Pleteršnikovi ulici, Pajman Marija ob Vodovodni cesti, Josip Matkovič in Jakob Kolman ob Soški in Mencingerjevi ulici, Janko Košir ob Podlimbarskega ulici, Anton Snaj ob Izanski cesti, Ivan Brlan ob Vodovodni cesti, Ivan Ogrine ob Aleševčevi ulici in Kerne Marija ob Dunajski cesti.

Gremij je tudi odobril stavbno dovoljenje za gradnjo velikega, dvonadstropnega gostilničarskega doma. Ta dom bo zgradila Gostilničarska zadruga na Privozu. Zidali se bo pričelo v najkrajšem času. Druga stavbna dovoljenja se nanabljajo na razne adaptacije.

VPORABNA DOVOLJENJA.

Naposled je gremij izdal 15 vporabnih dovoljenj za nove stavbe in razne adaptacije. Popolnoma dograjenih je 9 novih hiš, tako hiša na Miklošičevi cesti, last Tomažičevih dedičev: Zdenke Peganove, U. Tomažič in Lili Plivelčeve.

Vzajemni zavarovalnici je bilo tudi izdano vporabno dovoljenje za njeno monumentalno palačo ob Miklošičevi in Masarykovi cesti.

Soštanj

Poroka. Tukajšnji bančni uradnik g. Ivo Svet in gđ. Ivanka Vrečkova, učiteljica, sta se v ponedeljek poročila. Mlademu sokolskemu paru obilo sreče.

Vodovod bo že letos dograjen. Nedavno so pričeli pri nas graditi vodovod. Gradi ga stavbeno podjetje Union iz Beograda. Po nekaterih trditvah bo vodovod še letos gotov. Stal bo približno 2 milijona Din. Tako bo končno vendarle dobilo naše mesto tako potrebno dobro vodo.

Rečica ob Savinji

Stavbna sezona. G. Lichtenegger si dela moderno hišo, v katero se lastnik namerava prihodnji mesec že vseliti. Tudi Kmetijsko društvo bode povečalo staro Tevževo hišo ter prizidalo eno nadstropje.

Mlačva. Pred leti se je slišalo pri nas ob času mlačve pokanje cepcev. Zadnja leta pa so si nabavili kmetje moderne mlaticnice, nekateri celo elektromotorje za njih pogon, katere je montiral G. Rejdo. Na ta način gre delo seveda bolj naglo od rok.

Nezgodna pri delu. 64-letni A. Venek, nočni nogo. Lastnik parne žage ga je takoj peljal v čuvaj pri tukajšnji parni žagi, si je zlomil levo Mozirje k zdravniku in na to v celjsko bolnišnico.

Trbovlje

Pospešujemo naše narodno letalstvo. V nedeljo, dne 10. avgusta se vrši v Sokolskem domu javna tombola Aerokluba kraljevine Jugoslavije. Tombola bo trajala od pol 10. ure dopoldne do večera. Možnost dobika je pri tej tomboli zelo velika, vsled česar je pričakovati, da bo imela popolen uspeh. Vsi dobitki bodo namreč v gotovini izplačani srečnim igralcem, katerim želimo obilo sreče.

Douglas Fairbanks, znan pod imenom »Zorro«, nastopi v soboto v Sokolskem domu v svojem največjem filmu »Železna maska«. Ker vlada za ta vefiljem veliko zanimanje, si naj vsak pravčasno rezervira vstopnico.

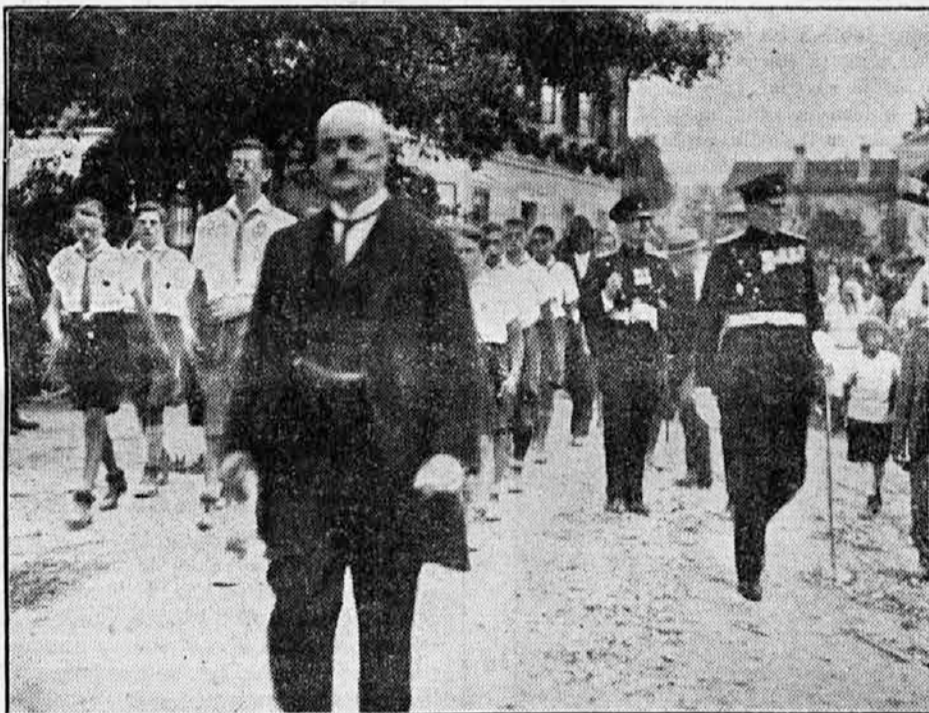
Ustanovitev srezke ekspoziture v Trbovljah. Ze pred leti zasnovani načrt ustanovitve sreske izpostave v Trbovljah bo, kakor vse kaže, v doglednem času vendarle realiziran. Po tem načrtu bi se izločile iz litijskega sreza industrijske občine Zagorje, Kotredež in Arziše, kateri je nedavno kraljeva banska uprava Dravske banovine stavila predlog, da se izjavijo za priključitev k Trbovljam ali proti njej, če se ustanovi srezka izpostava. Kolike važnosti v gospodarskem in socialnem oziru je združitve vseh industrijskih občin največjih rudarskih revirjev Zasavja pod eno politično oblast, dokazujejo skoraj soglasni sklepi občinskih odborov navedenih občin, ki so se izjavile za izločitev iz litijskega sreza in priključitev novoustanovljeni

politični ekspozituri v Trbovljah. Ker število prebivalstva v rudarskih revirjih hitro narašča, bo treba prej ko slej misliti tudi na naselitev drugih uradov, t. j. sodišča, davčne, katastrske uprave itd. Vsekakor najtežavnejšo stran bo tvorilo vprašanje uradnih poslopij in stanovanj uradništva, ker industrijske občine vsled kritičnega finančnega stanja, v katerem se vsled rudarske krize nahajajo, ne bodo mogle prispevati k gradnji potrebnih ubikacij, ki se bo morala izvršiti izključno na državne stroške. Zgraditi bi se morali tudi novi cesti, ki bosta spajali rudarske revirje Hrastnik in Zagorje s Trbovljami. Realizacija vseh teh načrtov bi sicer stala precej denarja, bila bi pa tudi ogromnega gospodarskega in socialnega pomena ne le za celokupno prebivalstvo rudarskih revirjev, marveč tudi za okoliško prebivalstvo celega Zasavja.

Nepotrebno razburjenje. Včeraj popoldne se je med prebivalstvom pričela širiti razburljiva vest, da so se v jami vzhodnega okrožja pojavili dušljivi plini. Svoji rudarjev pa so se hitro umirili, ko je došlo iz jame obvestilo, da se ne gre za dušljive pline, marveč za neizgorele pline nekega bencinskega motorja, ki so dospeli do jamskega oddelka Neža I, kjer je bila zaposlena večja skupina rudarjev. Plini so onesvestili 5 rudarjev tega oddelka. Takoj poklicano rešilno moštvo jih je spravilo iz jame. Nekateri so prišli že med potjo k zavesti, ostali pa takoj na dnev. Danes so ti delavci zopet nastopili delo na istem oddelku, ki je bil medtem prazn.

Zagorje

Starši, pazite na svoje otroke! Četudi se je že čestokrat opominjalo otroke, naj se ne obežajo na mimodrive vozove in omnibuse, si nekateri tega ne morejo ali nočejo zapomniti. Za las je manjkalo, da ni v terek popoldne fantek neke gospje iz Toplice plačal svojo razigranost z življenjem. Naj služi sledeče še enkrat za opomin: V terek popoldne je peljal avtopodjetnik iz Toplice svoj omnibus po cesti proti garaži; fantek se je med tem obesil zadaj na rezervno kolo tako, da ga šofer seveda ni mogel opaziti. Pred garažo je šofer avto naglo ustavil, fantek je padel na tla in ker je tam teren malo višje, se je omnibus pomaknil nazaj in le malo je

Slika z nedeljske kočevske slavnosti

Desno: zastopnik Nj. Vel. kralja polkovnik Rač. Jovanović pri proslavi 600-letnice Kočevja. Za njim: zastopnik ministrstva vojne in mornarice polkovnik Kilar. Spredej: Predsednik slavnostnega odbora advokat dr. Ark. iz Kočevja.

manjkalo, da niso šla kolesa preko njega. Le srečnemu naključju in dobri zavori omnibusa se je zahvaliti, da je odnesel deček zdravo kožo in — šofer sitosti.

Litija

Poroka. V Ljubljani sta se poročila zobotehnik g. Štoka Boris z gđ. Pirčevu Justo iz Litije. Bilo srečno!

Nogomet. Pri nedeljski tekmi je S. K. Litija premagala S. K. Svobodo iz Ljubljane z 18:1.

Trgovka z dekleti? Gđ. Dragar Draga, o kateri smo že poročali, so tukajšnji orožniki že aretirali. Imenovana je pri zaslišanju izpovedala svoje pravo ime Marčič Pavla, doma iz Dola pri Hrastniku. Pri njej so našli 8 steklenic »Fluid« in preko 100 Din gotovine. Aretiranka je sprva hotela popolnoma utajiti, da bi se pečala s prodajo sredstev za odpravo telesnega plodu. Ko je spoznala, da so orožniki točno informirani, kakšna sredstva je ponujala strankam, se je izgovarjala, da je samo na zahtevo strank istim obljubila, da jim bo to sredstvo preskrbela. Na vprašanje orožnikov, kdo jo je poslal, ni dala nobenega odgovora. Nato so jo izročili v zapore tukajšnjega sodišča.

Smatno pri Litiji

Nesreča. Pri tovarnarju Pavlu Knafliču je mlaticnica odrgala Ivanu Zollarju dva prsta leve roke, ostale mu pa grozno razmesarila. Prvo pomoč je ponosrečnemu nudil okrožni zdravnik dr. Ukmar, nakar je bil nesrečnež odpravljen v bolnico.

Vandali. V noči od nedelje na ponedeljek so do sedaj neznanji vandali potrgali ge. Katri Berlot skorjo celo vrtno ograjo. Orožniki poizvedujejo pridno za njimi.

Nov občinski tajnik. G. Franko Jeriha je imenovan za občinskega tajnika pri občini Kresnice.

Kamnik

Gasilska veselica. Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Kamniku priredi v nedeljo, 10. t. m. ob 8. uri popoldne v Mestnem parku veliko ljudsko vrtno veselico. Svira priznana kamniška mestna godba. Na sporedu je žaljiva pošta, ribolov, petje itd. Vstopnine ni. Sprejemajo se le prostovoljni prispevki. Čisti dobiček je namenjen za opremo reševalnega oddelka.

Sejem. Veliki živinski in kramarski sejem bo v Kamniku v torek, 12. t. m.

Senzacija. V Kamniku je prispel vrtiljak, katerega smo že letos videli na velesejmu v Ljubljani.

Dr. Krek Miha

|| javlja
|| da je odprl
**ADVOKATSKO
PISARNO**
v Ljubljani
Miklošičeva cesta 21

nova hiša Vzajemne zavarovalnice

|| Telefon 2912

Ivan Vouk: Resnična novela

Prijatelj in urednik Peresnik me sreča na ulici. Sila zaposlen mora biti kakor vedno, zakaj vidi se mu, da je hitel in se mu mudi. Obstane za hip pred menoj in mi reče: »Napiši mi novelo za jutri, pa prav gotovo. Oprosti, nima časa, zdravok! Zadnje besede je govoril že med hojo, tako se mu je mudilo.

Jaz pa sem obstal sredi ulice in gledal za njim. Hotel sem ugovarjati, mu odpovedati, da ni mogoče novele kar tako iz rokava stresti, toda še predno sem utegnil odpreti usta, je bil že za oglom, ker je drvel kakor brzovlak.

Kaj si domišlja? Kako ukazuje? sem se jezil, istočasno pa sem pomislil, da ga ne morem pustiti na cedilu. Prvič, ker je moj prijatelj, drugič, ker je moj nakazovalec honorarja, tretjič pa, ker je v meni nekaj pisateljskega ponosa, tretjič pa vrag nesi vse urednike, posebnost pa take, ki žive z brzino 100 km na uro, kakor tale vihrač.

Sklep je bil torej narejen, namreč tak, da moram novelo napisati. Za pisanje pa je treba inspiracije. To ve vsak drugošolec, to vem tudi jaz.

Toda kam bi šel po inspiracijo. Različni so kraji, kjer prodajajo to za pisatelje tako dragoceno reč. Nekateri hodijo ponjo v gostilno, kjer se je lepo nalezajo in pišejo nato, da je vose. Ta način pa ni zame. Prvič, ker nimam denarja, na upanje pa ne pijem (ker mi nihče ne uspeje ne da). Drugič pa se utegne zgoditi, da se inspiracije tako naložim, da je ne prenesem in potem... Ostalo bi pri inspiraciji, ali sama inspiracija ne more pisati, če se ti roka trese, se ti oči meglijo in ti v glavi blodijo strahovi.

Drugi ljubijo samoto svoje podstrešne sobice odkoder zaljubljeno gledajo domačo hčerko iz nasprotne hiše. Ta vrsta inspiracije je najcenejša, vendar pa ni uspeh vselej zajam-

čen. Jaz pa sem zagrižen sovražnik podstrešnih sobic in brezupnega osmaglevanja. Tudi se mi upir katerakoli ljubezen na daljavo.

Da se ne izgubim v kakšno dolgočasno filozofsko razpravljanje, naj povem takoj, da sem se odločil za Tivoli. In to najprej iz vzrokov gospodarskega značaja. Vsakdo ve, kako važna je danes gospodarstvena veda. Drugič iz zdravstvenih ozirov. Znano je, da slovenski pisatelji od ne laja zanemarjajo higijensko vprašanje. Sebi in narodu v škodo. Prerano ležejo v grob. Na primer pokojni Cankar. Napisal je samo trideset knjig. Koliko bi jih bil lahko še... pa pustimo to.

Hajdi torej v Tivoli po inspiracijo. Tam ne manjka zaljubljenih parčkov in ljubezenskih idil. Kako lahko naletiš na inspiracijo. In ljubezenske novele še kdo bere, drugi podlistki pa so samo za urednike in za stavce.

Pa sem bil v parku. Bilo je popoldne. Hlad, zelenje, ugodje. Srečal sem več parčkov, opazoval, se poglabljal, inspiracije pa le ni bilo. Biti od nikoder. Šel sem z roko v svoje dolge lase (nisem še plešast), se pogledal v rj. j. Nič. Zavil sem navkreber. Vedno redko so postajali parčki. Prišel sem v samotno kolček. Daleč od tujih parčkov, samski, tišina... Nič.

Začel sem na glas citirati zaljubljene stih nekega romantičnega pesnika, nato sem prenehal in se zamislil... Nič... Sedel sem na klopi, podpirajoč si glavo z rokami in se ves obupan jezil na stokilometerske vetrovne urednike. Polagoma sem se umiril in začelo se mi je dremati.

Tedaj hkratu... ihtenje, nežno ihtenje mlade ženske. V hipu je v mojem srecu zabrnela tista sladka strunica, no saj veste, kako v takih trenutkih zatrepče naše slabotno srec.

Skočil sem pokoncu in šel proti smeri sirensko milega ihtenja. Tam — na klopi je sedela deklet, z rokami si je pokrivalo obličje in jokalo.

Stopil sem k njej in dejal z najnežnejšim glasom, ki sem ga zmozel:

»Čemu jočete, gospodična?« Snela je roke z obličja mi pokazal se je lep obrazek mladega dekleta. Komaj razvit popek objokanih oči. Toda samo oči so se jokale, obrazek pa je bil docela neobjokan.

Nič ni odgovorila in se v boku okrenila od mene. Jaz pa se nisem dal kar tako odpraviti. Prisedel sem ter jo pričel tolažiti in pregovarjati toliko časa, da me je pogledala.

Sam ne vem, kje sem vzel toliko mojstrske zgovornosti in gorečnosti. Gotovo je, da sem zabrenkal na prave strune mehkega ženskega srca. Med drugim sem ji dejal, naj mi zaupa svojo žalost, saj sem itak dvakrat starejši od nje (to je sicer nekoliko pretirano, pa žalibog prav malo), itd. itd.

Prevzel me je neki hipni ljubezenski zanos, ki je brez dvoma vplival na dekle. In tako sem zvedel, da je čakala »njega«, da ga ni, da jo vara in da ga sploh več ne mara. Ani, da ji je ime (kako dražestna imena si danes natakajo ženske).

Kajpak, da sem skušal poglobiti v njej sovražstvo do nezvestega fanta, nato sem se ji ponudil za namestnika z vso previdnostjo premišljene ljubezenske strategije.

Polagoma sem jo prepričal. Ovil sem ji roko okrog pasu, ji ukradel prvi poljub, nato... toda kaj bi govoril... Končno mi je vrnila poljub, nato drugega, skratka, imel sem srečo in vse je kazalo kar najbolje.

Zares dražestno dekle. Srednje rasti, plavih las, sivih oči... ne marate, da vam jo opišem... no, pa ne.

Hkratu je rekla, da mora domov, in se oprostita mojega objema. Prosil sem jo seveda za sestanek za prihodnji dan, ki mi ga je tudi obljubila. Pregovoril sem jo, da se je še malo pomudila z menoj na klopi. Ravnokar sem jo hotel zopet objeti, ko me je nenadoma pahnila od sebe, me jezno pogledala ter rekla glasno:

»Vsiljivec!« Nato je stekla po stezi navzgor in zaklicala radostno: »Rajko, si vendar prišel!«

Na stezi se je pojavil »Rajko«. Ne bom ga opisal, to ni važno, le to naj povem, da sem začutil oster trn v srecu. Obsedel sem na klopi. Šla sta proti meni, držeč se pod pazduho. Niti pogleda mi ni ona privoščila, ko sta šla mimo, on pa je zmagoslavno gledal predse. Med hojo sta si nekaj šepetala in se smejala. Predno sta izginila za ovinkom, se je ani naglo okrenila, me nesmehljivo pogledala ter mi... pokazala jezik. Iztegnila ga je ven, kolikor ja pač mogla. To je zadnja slika moje idile tistega popoldneva. Ves potrt sem se pobiral proti domu...

Hkratu sem se spomnil na Peresnika in na novelo. Zaskrbelo me je, ker z inspiracijo ni bilo nič več. Prijatelj Peresnika sem se bal. Vedel sem, da mu moram takoj sporočiti, da mu ne morem poslati novele. Toda kako? Ustno ne, pa če ne poza te. Zato sem mu vse natančno napisal, kako sem imel najboljšo voljo mu ostreči, toda tista nesrečna Ani je vse sprejela. Še tisti večer je imel prvo noč rokah.

Jaz sem vso noč mislil na lepo Ani. Kakšne je danes ženske! Zakaj ima katerikoli Rajko več sreče pri takih le deklinah kakor pa še tako resen in jazniče ljubezni iščoč literat, kakršen sem jaz? Pa še ob novelo in honorar me je pripravila.

* * *
Pa me ni. Pomislite. Naslednega dne sem bral v podlistku dnevnika pismo, ki sem ga pisal prijatelju Peresniku. Tako me je tudi prijatelj urednik prevrnil in me javno osmešil. Možno pa je tudi, da ni pogledal pisma, ampak ga kratkoma izročil stavcu. Pa naj je bilo karkoli, prevara ali zmeta: honorar mi gre. Za ta podlistek bi mi moral Peresnik nakazati dvojni honorar, ker me je osmešil pred svetom. Pa ga ne bo. Preskon je.

Na Studentcu-Ig, 9. julija 1930.

Zanimiva knjiga o Rasputinu

Slabotni car — Rasputinova pisma — Rasputin prerokuje svojo smrt in pogin carske rodbine

V Parizu je nedavno izšla silno zanimiva knjiga o Rasputinu in o njegovi vlogi na ruskem carskem dvoru, ki jo je napisal bivši Rasputinov tajnik Simanovič. V tej knjigi natančno opisuje Rasputina in njegovo delovanje, toda ne pove dosti novega o njem. V čisto novi luči pa nam slika pisatelj življenje in razmere na tedanjem carskem dvoru.

Da je bil zadnji ruski car precej slaboten mož, brez vsake odločne volje in brez energije, to je že znana stvar. Brigal se je mnogo rajši za cvetlice in tudi kvartal je mnogo rajše, kakor pa da bi se bil brigal za vladne posle.

Simanovič pa pripoveduje še dosti več o njem. »Redko kedaj se je zgodilo, piše Simanovič, da bi bil car po deseti uri dopoldne še popolnoma brez tren. Največkrat je bil le lahko omoten, kar pa so opazili le tisti, ki so ga prav dobro poznali. Če pa je bil na večerji pri svojih gostih, so carja vseh Rusov navadno popolnoma vinjenega nesli v kočijo in ga peljali v njegove sobe. V takem razpoloženju je bil car strašen. To so najbolj vedele ženske, ki so imele z njim opraviti.«

»Kakor so poučeni krogi dobro vedeli, carevič ni bil carjev sin,« piše Simanovič dalje. »Car Nikolaj je vedel za razmerje carice z nekimi ruskimi aristokrati, rekel pa ni nič. Carica pa se je v aristokrata resno zaverovala. Ko je car to zvedel, je poslal častnika v neki misiji v inozemstvo. Na potovanju pa je aristokratski oficir nenadoma umrl, a carica je leta in leta žalovala za njim. Posledica njenega žalovanja je bila njena neznosna histerija in bigoterija. Rasputin je za vse te razmere zvedel in je pisal carju in carici: »Moji dragi ljubljenci! Dunja mi je povedala vse. Bog nas bo rešil. Na Velikonoč se vrnem in bom vse uredil. Prej ne morem. Greh »mamec« (carice) je

treba prikriti. To bi bila sramota celo za kmeta, za carja pa je to še veliko hujše. Upajmo pa, da bo še vse dobro.«

Rasputinova pisma, naslovljena na »papa« in na »mama« (carja in carico), so sploh najbolj zanimiv del te knjige — seveda, če so pristna. Iz vsake besede odseva silna moč in oblast, ki si jo je znal pridobiti ta človek nad dvorom.

V veliki množici pisem je najbolj zanimiv Rasputinov testament, ki ga je napisal v navzočnosti svojega bankirja. Pismo je naravnost pro-roško in slove:

»Slutim, da bom še pred 1. januarjem mrtev. Zato hočem ruskemu narodu, hočem »papa« in »mama« in hočem otrokom ruske zemlje povedati, kaj naj store. Če me bodo ubili navadni morilci, zlasti če bodo to kmetje, potem se Tebi, o car Rusije, ni treba nič bati za Tvoje otroke. Ti bodo potem še stoletja vladali. Če pa me bodo ubili plemenitaši, bodo njihove roke omdelževane s krvjo 25 let, pa se jim ne bo posrečilo njihove roke oprati od moje krvi. Oni bodo Rusijo zapustili. Takrat se bo brat dvignil proti bratu, klati se bodo in morili in 25 let ne bo nobenega plemenitaša v tej deželi. Car ruske zemlje! Če slišiš zvoniti zvon, ki oznanja Tvojo smrt, moraš vedeti eno: Če bodo Tvoji sorodniki zakrivali mojo smrt, ne bo ostal nihče od Tvoje rodbine, ne Tvoji otroci in ne Tvoji sorodniki živi več kot 2 leti. Ruski narod bo pomoril vse. Jaz grem, čutim pa potrebo v sebi, da carju povem, kako naj živi, ko mene ne bo več. Premišluj, tehtaj in previdno ravnaj. Mene pa bodo ubili. Moli in bodi močan!«

Slike, ki nam jih daje nova knjiga o Rasputinu, so strašne in zelo pojasnjujejo razumevanje, zakaj je moralo v Rusiji priti do velikega prevrata.

Danes milijonarji - jutri berači

Veliki polomi na ameriških borzah so število obubožanih milijonarjev znatno povečali. Ljudje, ki so še včeraj prebivali v razkošnih palačah in se vozili v luksuznih avtomobilih in ki so imeli v bankah na razpolago milijone, da so si lahko privoščili, karkoli jim je srce poželelo, so bili naslednjega dne že popolni siromaki in večji reveži kakor vsak berač, kajti berači so vsaj vedeli, kam pojdijo zvečer spat, ti pa niso vedeli niti tega.

Za propadle in čez noč obubožane siromake, nekdanje milijonarje, so napravili sedaj v »kitajskem delu« Newyorka neko posebno zavetišče. Našli so tam neko kitajsko svetišče, ki je bilo na pol podrto, in to poslopje je sedaj kupilo neko dobrodelno društvo in ga za silo preuredilo za azil za nekdanje milijonarje. Postelj v tem azilu ni, ampak je samo slama natrosena po fleh, toda tudi na slami se da dobro spat.

Ta azil je nedavno obiskal neki ameriški časnikar v pričrnanju, da bo tam naletel na najbolj čudovite usode človeških življenj. Res je našel tam propadlega milijonarja Filipa Concensa, nekdanjega malega špekulanta. »Jaz s a pred 4 leti,« je pripovedoval milijonar časnikarju, »zaslužil z neko srečno špekulacijo v 5 minutah 2 milijona dolarjev. Lansko leto pa je prišel »črni petek,« in zopet sem v petih minutah izgubil 2 milijona dolarjev. Prej, dokler sem imel še milijone, sem bil zadovoljen z malimi dobički, tako s kakimi 100 ali 200 tisoč dolarji. Naučil pa sem se udobno živeti in sem pozabil, da zaslužim bolj po malem. Zato pa moram sedaj na svoja stara leta prebivati tukaj v azilu.«

Borzni magnati v Newyorku služijo še danes v minutah milijone in milijone. To se posreči včasih i njihovim »manjšim« tovarišem. Zadosi pa včasih le mal nespornum ali kaj na prav majhna napaka, pa postane iz milijonarja siromak ali pa iz siromaka milijonar. To se je v Ameriki vedno dogajalo, zlasti takrat, ko je nastopila ugodna gospodarska konjunktura.

Mnogi novi milijonarji so seveda zopet kmalu prišli pod kolesa, ki danes tudi stanujejo v zavetišču. Najbolj zanimiv pojav med temi siromaki je brez dvoma neki Livermoore. Ta gospod je bil najprej skromen borzni disponent neke male banke v Newyorku. Takrat se mu je posrečilo, da je v enem dnevu zaslužil en milijon dolarjev, danes pa nima niti fیکا več. Do milijona je prišel s kapitalom od 5000 dolarjev, ki jih je bil podedoval. S tem denarjem je začel špekulirati na borzi za prodajo in nakup bombaža. Livermoore je dobil takrat sigurne »tipe,« da bo cena bombaža nenadoma silno padla, a ta padec da bo le umetno narejen, na kar bo cena toliko bolj poskočila. Livermoore se je po tej informaciji ravnal. Papirji bombažnih tvornic so res nekega dne silno padli in Livermoore jih je dobil po vsaki ceni, kolikor jih je hotel. Niso pa pretekle niti dve uri, ko se je začela cena dvigati in Livermoore je naredil en milijon dobička. Pri zadnjem borznem polomu pa je zopet prišel ob vse in danes je berač.

Zanimiva je tudi zgodovina Josipa Codley-a. Ta je bil skromen, majhen mešetar, ki je prišel ob premoženje vsled male pogrške. Nekoč je dobil nalog, naj kupi na borzi 5000 akcij nekega podjetja. On je naročilo izvršil in kupoval partijo akcij za partijo, dokler mu jih ni manjkalo le še 50. V svojem računanju, koliko bo

njegovega dobička, pa je pozabil, da mu manjka le še 50 akcij in jih je kupil še 5000 namesto 50. Ko se je zavedal svoje napake, je bil ves potr in uničen in silno ga je skrbelo, kje naj vzame denar za izplačilo. Sreča pa je hotela, da so akcije nenadoma skočile, tako da je m gel že naslednji trenutek prodati svojih odvisnih 4950 akcij z dobičkom pol milijona dolarjev. Danes je revež, ki mora iskati svoje prenočišče v nočnem azilu.

Dr. Bohumila Jakešova,
prva odvetnica na Moravskem.

Nesrečen konec svetovnega sportnika

Pred leti je bil ljubljenec in miljenec vsega francoskega ženskega sveta krepak in lep mladenič, ki so mu prorokovali sijajno bodočnost. Bil je to Raymond Vitet, ki je bil znan po vsi Evropi kot prvak v lahki atletiki. To je bilo pred 10. leti. Danes pa se je vse izpremenilo in konec Vitetov je ves drugačen kakor so pričakovali.

Te dni je stal pred sodiščem v mestu Beauvais (Bové) telesno in duševno strt mož, upadlih oči, truden, sklonjen — prava človeška razvalina. — S tresočim se glasom je povedal svoje ime: Raymond Vitet. Znano ime, ki je bilo nekdanj na ustih vseh. Seveda so bile takrat razmere drugačne. Takrat se nikomur ni niti sanjalo, da se bo moral narodni junak tudi enkrat zagovarjati pred sodiščem zaradi umora. Sreča pa je opoteča in usoda hodi svoja pota. Vitet, ki je bil privatno logar na posestvu izdelovalca letal Bleriota, je imel za šefa nekega starejšega moža Malleta. Med šefom in mlajšim logarjem je vladalo že od vsega začetka zelo napeto razmerje, vzrok te napetosti pa je bila lepa Jvonne, k i je služila na posestvu. Kaja sta imela stari šef in lepa službenka med seboj, predno je prišel v službo Vitet, ni znano; res pa je, da je Jvonne, čim je zagledala mladega Viteta, bila takoj vsa v ognju za njega. Ona ga zaljubila in poročila. Iz maščevanja pa je stari Mallet Vitetu odpovedal službo.

Na francoski narodni praznik 14. julija pa se je Vitet silno napil. Tedaj je nesreča hotela, da je naletel na svojega bivšega šefa. Le nekaj besed — drugo jutro pa so našli strega Malleta v gozdu ubitega.

Viteta so obdolžili umora in nedavno je stal pred porotniki bil je 10 let. Njegova žena pa, zaradi k se je zgodilo, je pa odšla v T r iz, med tem ko je bil Vitet v preiskovalnem zaporu, in se tam poročila — z dru i.

Siegfried Wagner

Pred nekotimi meseci je v Beyreuthu umrla Kozima Wagner, pred nekotimi dnevi pa Siegfried. Beyreuth sta zadel v kratkem času dve težki izgubi, kajti oba sta bila gonilni sili tamkajšnjih slavnostnih iger. Siegfried Wagner je kot komponist ubral čisto drugo smer ko njegov oče Rihard. Prvi je počel v slogu Meyer-

beerovem (Rienzi) ter si je s časom ustvaril svojo smer, ki prihaja zlasti v »Tristanu in Izoldi« do izredne veljave. Siegfried je menda čutil, da svojega očeta v tej smeri ne more doseči, zato se je naslonil na Humperdincka (Janko in Metka) in na Weberja, oziroma Lortzinga. Izogibal se je vsega umetničenja in mu je šlo v glavnem za popularnost v izrazu. Napisal je menda desetero oper enodnevnic. Pri kritiki je gladko propadel; primerjave njegovih del z očetovimi so bile zanj porazne. Njegovi izrazni popularnosti ni manjkalo trivijalnosti, do kake osebne note se ni mogel povzpeti nikdar. Neko-liko bolje je odrezal kot dirigent v Beyreuthu. Vendar so ga tudi tam zasenčili, v glavnem Hans Richter, Mottl, Muick, Rihard Strauss in Furtwängler. Največjih zaslug si je pridobil kot režiser in še kot organizator. Nemci z njim ne izgubijo mnogo, kajti v Beyreuthu je že tradicija, mogoče da celo pretirana. Francozi so se wagnerskega kulta otresli že z Debussijem, pri Slovanih pa se je pojavljala le tupatam, tako da je vpliv iz Beyreutha bil pri slovanskih muzikah minimalen in le prehodnega značaja.

Slavko Osterc.

Grde ženske so boljše žene kakor lepe

»U, kako je ta ženska grda« — to je ena tistih nepremišljenosti in v naglici izrečenih besed, pri katerih si pa tisti, ki jih izreče, navadno niti sam nič ne misli. Le vprašajte enkrat moškega, ki tako govori, kaj da razume on z besedo lepa ženska, pa boste gotovo vsakokrat slišali drugačen odgovor, kajti ravno danes je pojem lepote zelo različen in raztegljiv. Mi, ki smo vajeni govoriti o lepoti grških svetišč, o lepoti rokokoo-sob ali pa o lepoti lokomotive, poznamo in vemo, kako je vsa lepota relativna, in se bojimo le eno vrsto ljudi označevati kot lepo. Danes si jan prav veliki meri pojem lepote s koristjo in nam se zdi priprosto počesana in snažna oblečena delovna ženska lepša kakor pa ženska, ki je zavita v dolgo obleko in na kateri je razobešana cela razstava nakita.

Posameznik pa se ne briga dosti za take modne uke in nazore, ampak cení na ženski, ki si jo je izbral, le take lastnosti, ki jih drugi niti ne opazuje, ali pa ki druge ljudi celo odbijajo.

Neki mož, ki je živel nad 20 let v srečnem zakonu, je pripovedoval, da je bil njegov zakon le zato srečen, ker je bila njegova žena »čisto navadna« ženska, ali kakor so rekli drugi: »kar grda« ženska.

»Bila je priproste rodovine. Če bi bila lepa, bi se bila prevzela in galantni samci in oboževalci bi jo bili že doma do kraja pokvarili. Bila pa je, kakor rečeno, čisto priprostege rodu, in vsa tista trma in samodopadajenje iz otroških let jo je kmalu minilo. Nihče se ni brigal za njo, zato pa je morala gledati, da se postavi čim prej sama na svoje noge. Brala je dobre knjige in si je pridobila solidno znanje o bistvu domačnosti, med tem ko so njene vrstnice svoje živce mrevčarile od plesa do plesa, kjer so se temeljito naučile vsega, kar je kasneje neobhodno potrebno za večni domači kreg in prepir. Zakorci moške, ki so že zgodaj naveličani življenja, imajo ali so imeli gotovo vsi lepe žene. Bridka resnica pa je, da imajo lepe ženske redkokdaj tudi lepo in zadovoljno dušo, kajti ženska, ki ima opravka vedno le s svojo vnanjostjo in je ž njo vedno nezadovoljna, ker hoče biti še lepša, taka ženska je tudi v svoji notranjosti vedno nezadovoljna. Taka ženska zahteva od moža vedno le eno ljubeznivost — če, da jo vodi vedno na ples razkazovat. »Navadna ženska« ni takšna; ta ne hr ni po plesu. Plesalci se zanjo niso nikdar brigali in je zato niso mogli pokvariti in poneumniti. Ne poznam pa nobene lepe ženske, ki ne bi bila muka za njenega moža. »Navadna ženska« ali pa celo grda ženska je najboljša žena, dosti boljša kakor lepa ženska.«

Strašna vročina v Ameriki

Od druge polovice julija dalje trpi velik del Zedinjenih držav pod silno vročino, ki dosega ponekod po 40—45 stopinj. Kakor so časopisi poročali, je vročina tako huda, da cenijo škodo na polju vsled vročine na pol milijarde dolarjev. Zito se je zelo posušilo, obširne gozdove pa uničujejo silni požari. Zivina gine vsled pomanjkanja vode. Tudi ljudi je že pomrlo na tisoče vsled solnčarice.

V samem Newyorku pa so imeli do najnovejšega časa prav lepo in prijetno vreme, tako da so se prišleci iz Evrope kar čudili, kako je v Newyorku hladno. Kar čez noč pa je zajel val vročine tudi Newyork in sicer je bila vročina tako silna, da je ne pomnijo take niti najstarejši ljudje. Ljudje so po ulicah kar padali vsled solnčarice. V stanovanju ni mogel nihče ostati, ker je bilo presoparno in kar dihati ni dalo. Ljudje so v gostih trumah hiteli in bežali na bližnjo morskob obalo, da se ohladi. Ob obali pa je vladala taka gneča, da so se mogli le najkrepkejši komolci preriti do vode. Na stotisoče avtomobilov je drvelo k vodi, v avtomobilih pa so sedeli ljudje v kopalnih oblekah. Kdor pa je prišel do vode, ni mogel plavati, ker je bilo v vodi preveč ljudi. Treba je namreč pomisliti, da šteje Newyork z okolico vred okoli 8 milijonov ljudi.

Zivljenje v mestu se je čisto predrugačilo. Ljudje so vdrli v parke in vsi naporji policije, da bi ljudi odgnala iz parkov in javnih nasadov, so bili zaman. Otroci so se zbirali okrog vodnjakov. Stisko ljudi je pa dobro razumel mestni župan, ki je ljudem dovolil prenočevati tudi v parkih, ognjegasci pa so dobili nalog, naj postavijo prhe za otroke in naj skrbje za dovoz hladne, sveže vode. Na sodišče so tudi ljudje prihajali brez ovratnikov, kar je v Ameriki posebna izjema, in razprave so bile bolj podobne prijaznim sestankom v kaki poletni restavraciji kakor pa resnim uradnim razpravam.

Delavci so večinoma praznovali. Neki livar pa, ki je imel neodložljivo delo, je prišel na sijajno misel, da si je dal narediti svitek okoli glave iz gobe, gobo je pa njegov pomočnik neprestano polival. Ljudje so začeli moža kmalu posnemati in trgovine z gobami so sijajno zaslužile.

Zenitvanjska ponudba v ječi

Lady Owen je nedavno streljala z revolverjem na ženo njenega prijatelja dr. Gastauda in jo teško ranila. Sedaj sedi v ječi in čaka na obravnavo. Kakor pa je podoba, si je pridobila med moškimi s svojim dejanjem obilo simpatij; tako bi se dalo vsaj sklepati iz obilice pisem, ki jih vsak dan prejema. Mogoče pa je tudi, da je moškimi mnogo več za njen denar kakor za njo, kajti lady Owen je zelo bogata. Ona je iz zelo ugledne francoske rodbine, ki je po končani šoli prišla v Anglijo kot učiteljica francoščine, a kmalu se je seznanila z bogatim trgovcem Owenom, čegar rodovina je dosegla, da je bila predstavljena tudi na angleškem dvoru. Leta 1925. je dobil njen mož, ki je bil tedaj star že nad 60 let, naslov »Sir«, a ona je s tem postala »lady«. Že nekaj prej pa je že začela razmerje z nekim mladim sodnikom v Londonu, a mož ji je njen prestop ek oprostil. Leta 1926. je prišla s svojim možem v Pariz, kjer se je seznanila z nekim Argentincem Gregorinom, a ta se je kmalu vrnil v Buenos Aires. Tedaj pa je umrl njen mož in ji zapustil ogromno premoženje. Še takrat pa, dokler je bival Gregorin v Parizu, se je spoznala z zdravnikom Gastaudom, kateremu je posodila 100.000 frankov, da si uredi svojo ordinacijo. Poleg dr. Gastauda pa se je zanimala za bogato vdovo še nepregledna vrsta mladeničev in mož brez denarja. Celo neki delavec je rnil za njo in ji pisal, da mu je vseeno, če je bogata ali ne, ker on zasluži 35 frankov na dan.

Na poti pa je bila zdravniku in bogati vdovi zdravnikova žena.

Boj med obema ženama je trajal dolgo, a končal se je s tem, da je lady Owen svojo tekmovalko ustrelila.

Pred preiskovalnim sodnikom je zdravnik valil vso krivdo na svojo ženo, opravičeval pa je svojo znancko.

Obtoženki se godi v zaporu prav dobro. Ima namreč na razpolago posebno sobo, njene tovarišice pa ji prav radi strežejo, ker jim daje večji del hrane, ki jo dobiva iz prvovrstne restavracije.

»Jaz sem bil prej kralj kakor ti!«

»Prager Tagblatt« objavlja sledečo anekdoto o novem romunskem kralju in njegovem gletnem sinčku: »Kralj Karol je šel s svojim sinom Mihaelom na sprehod. Spotoma ga je učil, da mora častnikom, ki ga pozdravljajo, tudi prijazno odzdravljati. »Nikar mi tega ne pripoveduj,« se je odrezal gletni sin, »jaz sem bil prej kralj kakor ti!«

Dobro se je odrezala.

»O, mama, jaz se s tem človekom kar ne morem poročiti. Ta zverina še na hudiča ne verjame!«

»Le mirno se poroči z njim. Po poroki bo že verjela!«

Zrtve morja.

Sivček: »Kaj ne, ata, žrtve morja so ribiči in mornarji, ki v nevihti potonejo?«

Oče: »Ali pa tisti očetje, katerih žene in otroci gredo čez počitnice na morje.«

Jabolka — važen pridelek našega gospodarstva

(Razgovor z odličnim sadjarskim strokovnjakom.)

Ameriška jabolka povzročajo na evropskih tržiščih ogromno konkurenco domačemu pridelku. Posebno ostro se ta konkurenca izraža na nemških tržiščih. V jesenskih mesecih se ta tržišča, poleg domačega pridelka, zalagajo v splošnem z dovozom iz Češkoslovaške, Jugoslavije, Avstrije, Italije, Madjarske in Romunije. Kmalu po Božiču pa ostaja evropsko jabolko prezrelo in se mora umakniti preko-oceanskim pridelkom. Vzrok nestanovitnosti evropskih jabolk leži v nepravilni negi sadnega drevoja, kateremu se v Evropi posveča malo pažnje. V Ameriki se kultura jabolk ne goji samo kot postranski pridelek poljedelstva, pač pa predstavlja sadjarstvo tamkaj glavno panogo kmetijstva. Gojenju jabolk se posveča vsa skrb in pažnja, ravno tako kakor pri nas vinogradništvu. Pred vsem se sadijo samo izbrane jablane visoke vrednosti, ki nudijo sad, ki je na tržiščih udomačen in priljubljen. Sadej prihaja na trg enotno v velikih količinah, torej popolna izvedba racionalizacije in standardizacije. Posebna važnost se polaga negi in oskrbi sadnega drevoja (gnojenje, čiščenje, škropljenje, okopavanje itd.). Ko jabolka dozori, se sad pravilno sortira po kakovosti, eventualno očisti in primerno enotno vložijo v zaboje. Pakirana jabolka se shranjujejo v posebnih hladilnicah, a ne vlažnih skladiščih. Tudi za prevoz služijo posebni hladilni vagoni, oziroma različne naprave na parobrodih.

Tudi ameriška prodajna organizacija jabolk ima svojo posebnost, ki daleko prednjači evropski trgovini. Ameriško-evropska trgovina jabolk sega še v 18. stoletje. To trgovino so organizirali evropski trgovci sadja in se še danes nahaja po večini v njihovih rokah. Pred vsem so to komisijonarji, ki posredujejo ameriško prodajo evropskim kupcem. Večina blaga se proda v pomorskih lukah na podlagi javnih dražb. Poskušalo se je z evropske strani stopiti v direkten trgovski stik z ameriškim producentom, oziroma proizvajalnimi zadrugami, kar se pa ni obneslo.

Izvoz jabolk bi lahko predstavljal tudi v našem narodnem gospodarstvu važno postavko v trgovinski bilanci. Ceravno je sadjarstvo v naši državi še na precej primitivnem razvoju, vendar se je pridelok v povojni dobi znatno

izboljšal. Zadrugništvo in kmetijske institucije, predvsem strokovno sadjarsko šolstvo imajo mnogo zaslug na tem polju. Prodajna organizacija pa je pri nas absolutno nezadostna. — Pred vsem manjka našim izvoznikom sadja čut solidnosti in smisel za enotnost pridelka. Poleg tega pa tudi delujejo pri nas sile, ki našo trgovino s sadjem povsem zavirajo. Z vpovstavo kontrolnih postaj pa se nadamo, da se bo delovanje teh sil preprečilo.

Nadaljnji nedostatek dobrega vnovčevanja jabolk pa je tudi podcenjevanje naših pridelkov na domačih tržiščih s strani konsumentov. Če bi trgovec označil recimo dolenski ali prekmurski pridelek s kanadskim izvorom, bi lahko zvišal ceno poljubno in naše ponesne gospodinjice bi kupovale sad kar na debelo. Če pa označi blago kot domač pridelok, se kupec namrdne in ne kupi ničesar. Zanimiv je dogodek, ki se je nedavno pripovedoval med zagrebškimi trgovskimi krogi. Neka inozemska trdnica je nakupila v lanskem sezoni par sto vagonov jabolk po Din 0-80 za kg v Južni Srbiji. V nekem bližjem inozemskem pristanišču se je blago sortiralo, očistilo, jabolka so se povročila, vsak komad se je zavil v tanek papir, pakiralo se je v »originalne« kanadske zaboje in po enem mesecu se je lasten pridelok prodajal na zagrebškem trgu kot prima »kanadsko« blago po — 16 Din — za kg. Ta slučaj gotovo ni edini. To tudi jasno dokazuje, da moramo našo domačo, kakor tudi izvozno trgovino reorganizirati in staviti v tej smeri vsaj toliko, kolikor so storile sadjarske institucije za zboljšanje pridelka. Z vzornim sortiranjem in čiščenjem, z okusnim pakovanjem in pred vsem s solidnostjo bomo gotovo dosegli, da bodo naši pridelki cenjeni v tujini in doma.

Zanimanje po naših jabolkih stalno narašča, konjunktura je vsled znanega ameriškega »bil-lac« zelo ugodna, posebno na nemških tržiščih. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine stalno sprejema vprašanja po dobrem blagu. Naša država posveča temu vprašanju obilo pažnje, zato je sveta dolžnost naših izvoznikov in sploh trgovcev s sadjem, da tudi oni prispevajo k odstranitvi vseh nedostatkov, saj je to v prvi vrsti njihov interes.

intenzivno bavi z vprašanjem organizacije posebnega oddelka za vnovčevanje vina. Ta oddelok bo pred vsem slonel na intenzivnem sodelovanju vseh naših zadrugnih ustanov, vinar-skih društev in vinarskih izvoznikov. Izvozna organizacija se bo razvijala z ustanavljanjem klet in važnejših konsumnih področjih. Gosp. direktor je nadalje izjavil, da je vest o osnovanju oddelka za vnovčevanje vina v inozemstvu naša povoljen odmev. Več velikih inozemskih firm se je že obrnilo na priv. družbo v svrhu sklepanja trgovskih stikov.

DOBAVE

Prometno-komercialni oddelok Direkcije držav-nih železnic v Ljubljani sprejema do 11. avgusta t. l. ponudbe glede dobave večje množine raznih tiskovin. — Gradbeni oddelok Direkcije držav-nih železnic v Ljubljani sprejema do 12. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1900 m³ to-lčenega gramozca. — Strojni oddelok Direkcije držav-nih železnic v Ljubljani sprejema do 13. avgusta t. l. ponudbe glede oddaje raznih pil v popravilo; do 14. avgusta t. l. glede dobave krožnih žag in rezkačev; do 16. avgusta t. l. pa glede dobave raznega orodja. — (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih).

Borzna poročila

dne 7. avgusta 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 7. avg. Amsterdam 22.71, Berlin 13.455—13.485, Bruselj 7.8872, Budimpešta 9.8878, Curih 1095.90, London 274.53, Newyork 56.23, Pariz 221.69, Praga 167.13, Trst 194.15—296.15.

Zagreb, 7. avg. Amsterdam 22.67—22.73, Du-naj 795—798, Berlin 13.455—13.485, Bruselj 788.72 bl., Budimpešta 987.28—990.28, Milan 294.108—296.108, London 274.13—274.93, New-york ček 56.13—56.33, Pariz 220.69—222.69, Pra-ga 166.73—167.53, 1094.40—1097.40.

Beograd, 7. avg. Berlin 13.4550—13.4850, Du-naj 795—798, Budimpešta 987.28—990.28, Curih 1094.40—1097.40, London 272.93—274.13, Milan 293.90—295.90, Newyork 56.13—56.33, Pariz 220.69—222.69, Praga 166.73—167.53.

Dunaj, 7. avg. d. Berlin 168.79, Amsterdam 285.12, Kopenhagen 189.55, Stockholm 190.15, Newyork 707.25, London 84.455, Pariz 27.815, Bruselj 99, Praga 20.9775, Beograd 12.56, Bu-dimpešta 124.03, Bukarešta 4.1284, Varšava 79.84, Sofija 5.125, Milan 37.045, Curih 137.85.

Curih, 7. avg. Beograd 9.1287, Pariz 20.23, London 25.0475, Newyork 514.125, Bruselj 71.975, Milan 26.94, Amsterdam 207.235, Berlin 122.885, Dunaj 72.70, Sofija 3.7325, Praga 15.25, Varšava 57.70, Budimpešta 90.20.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni izprememb. Zagreb, 7. avg. Drž. papirji: 7% inv. pos. 88.75—89 (89, 88.50, 88.75), voj. škoda ar. 437.50—438.75, voj. škoda kasa 437.50—438.75, voj. škoda avg., sept. okt., dec. 438—438.75, 4% agr. obv. 55—56, 7% Bler. pos. 86.50—87, 7% pos. hipot. 85.75—86.50. Banke: Hrvatska 50 d, Praštediona 905—915, Udružena 191—192, Ljublj. kred. 122 d, Medjunarodna 63 d, Narodna banka 8160—8210. Industrije: Šečarana Osijek 307.50—308, Trboveljska 400—402, Slavo-nija 200—202, Vevče 124 d.

Beograd, 7. avgusta. 7% invest. pos. 91.50—92.50, 4% agr. obv. 56—56.75, 7% Bler. 89 bla-

go, 8% Bler. 100 blago, 6% Beglučke obv. 75 denar, Rdeči križ 56 blago, Tobačne srečke 35 blago, Vojna škoda 452.75—453.50, (500), ultimo avg. 453.75 (700), ultimo dec. 462—462.50 (1050).

Narodna b. 8110—8170, Trgovsko obrtna ban-ka Nova Sad 160 denar, Prometna b. 960 denar.

Dunaj, 7. avg. d. Bankverein 18, Kreditni zavod 47.50, Prioritete 90.65, Ruše 35, Trbovlje 49.20.

Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu. London, 7. avgusta. 7% Bler. 86—86.75.

Newyork, 7. avgusta. 8% Bler. 96.25—97, 7% Bler. 86—86.75, 7% Hipotekarna b. 85—85.50.

Zitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca čvrsta, pro-met 2 vag. pšenice.

Novi Sad, 7. avg. Pšenica: 79/80 kg, ba-ška 177½—180, gornjebaška 180—182½, ban. Tisa šlep 185—187½ gornjebanatska 175—177½, sremska 78 kg 167½—172½, slav. 78 kg 167½—170. Oves: baški, sremski 150—155. Ječmen: baški, sremski 63/64 kg 120—125. Koruza: baška, sremska 135—137½, baška, sremska, ladja Dunav 137½—140, banatska 127½—132½, ladja Dunav, Bega 137½—140. Moka: baška Og. Ogg 310—320, 2. 280—290, 5. 235—245, 6. 177½—185, 7. 115—125, 8. 100—105. Otrobi: baški, sremski, ban. 97½—100.

Budimpešta, 7. avg. Tendenca trdna, promet živahen. Pšenica: okt. 19.20—19.50 (19.38—19.39), marc 21—21.20 (21.08—21.09). Rž: okt. 12.85—13.05 (12.92—12.94), marc 14.08—14.32. Koruza: avg. 17.80—18.08 (17.98—18), maj 18.20—18.59 (18.24—18.25).

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenca neizpremenjena, brez prometa.

Sport

Juniorsko državno prvenstvo v plavanju.

Vsi prijavljeni klubi, ki se udeležijo juniorskega prvenstva v plavanju, so že prispeli v Ljubljano. V kopališču Ilirije vlada živahno vrvenje. Našim temperamentnim južnjakom teče jezik kot namazan. Slovenščine skoro ni več slišati. Pestro sliko nudijo naši mladi plavači in plavačice. Cloveku se zdi, da se je preselil v tropične kraje. Nekateri so tako zagoreli, da se tudi za-morec ne bi sramoval take barve. Kljub vsej živahnosti in temperamentu vlada disciplina. Vo-dje poedinih klubov dajejo plavcem zadnja na-vodila, borba bo resna, silno resna.

Ob stolpu so zbrani Jadranaši. Tri sloke po-stave stoje na startu z napetimi mišicami. Med njimi že od lani dobro znani Macanovič — njih-ov priljubljeni učitelj. »Pozooooo-hopt in že so plavači z mogočnim skokom v vodi. Samo pene se vidijo, kot delfinski drče po vodi in že so na obratu. Drugi pridejo na vrsto. Smehljaje jih opazuje Macanovič, zadovoljen je z njimi — do-bro so pripravljeni za prvenstvo.

Malo dalje trenirajo Viktorijaši. Njihov stil se razlikuje od drugih. Posebno pozornost vzbuja Zupanova — favoritka na progah sprinta. Marsi-kateri naš plavač ne plava tako hitro.

Watterpolo trening. Jadranaši in Ilirijani so v vodi. Ljubljanci igrajo podrejeno vlogo, Split-čani zabijajo gole skoro brez napora in dose-žejo dvoštevilen rezultat.

Že so v vodi watterpolisti Juga — veliki fa-voriti za državno prvenstvo. Njihovo obvladanje žoge je dovršeno, njihovi strelji na gol so bom-be, katerih ni mogoče držati. Vse pa prekaša hrust močan kot hrast — Joso Dabrovič, naj-boljši watterpolist v Jugoslaviji. Njegovi strelji so tako razantni, da je gol v nevarnosti, da se podere. Nikdo jim ne bo ogrozil prvenstva, edi-ni vpoštevajta vreden nasprotnik je Jadrani, ki je pa prepričan, da nima nikakih šans.

Šoferska šola

Goiko Pipenbacher Ljubljana Gosposvetska cesta 12 Enomesečen kurs

Prodaja se v Javnih skladiščih (Baikan)

198 v Ljubljani, dokler traja zaloga:

VINO OPOLO Pelješac od 12 gradov po Din 3.50 liter
BELO Pelješac od 12 gradov po Din 4.25 liter

vse popolnoma zdravo, naravno, dobrega okusa in lepe barve. — Redka prilika!

Celjska posojilnica d. d. v Celju naznanja tužno vest, da je njen dolgoletni zaslužni upravni svetnik gospod

Franjo Strupi

veletržec v Celju

danos zjutraj nenadoma preminul.

Pogreb blagopokojnega bo v petek, dne 8. avgusta t. l. ob pol 17. uri iz hiše žalosti, Kralja Petra cesta št. 16, na mestno pokopališče.

Blagemu pokojniku ohranimo najlepši spomin.

Celje, dne 6. avgusta 1930.

Upravni svet Celjske posojilnice d. d. v Celju

Naše salame v Marseille-u

Naš generalni konzulat v Marseille-ju je ob-vestil zavod za pospeševanje zunanje trgovine, da vlada na tamkajšnjem tržišču veliko zani-manje za salame.

Salame se v Marseille-ju porabi velike koli-čine vsled pomorskega in tujskoprometnega značaja mesta. Uvaža se pa ta izdelek veči-noma iz Italije. Suhe salame se plačujejo na debelo po 29—30 frankov za kg. vštvešči carino in trošarino, ki znaša skupno 3.55 franka za kilogram. Veletrgovci prodajajo detajlistom sa-lame po 32 frankov. V mali prodaji pa stane kg 38—40 frankov.

Vsled dejstva, da Italijani kupujejo našo ži-vino, a izvažajo »italijanske« salame, kakor tudi v ožgled prvovrstne kvalitete, ki jo nudi naša suhomesnata industrija, se je v zadnjem času poskušalo s plasiranjem naših salam na marsejskem tržišču. Rezultati te prve poskušnje so sledeči: grosistom naše salame ugajajo, ne morejo se pa tamkaj plasirati pod pogoji, ki jih je pokazal ta prvi poskus. Naša suhomesnata industrija je postavila ceno 65 Din za kg, več 8.60 Din izvozne carinske pristojbine ter plus prevozni stroški. Franko Marseille stane torej kg salam 70 Din, oziroma 32 frankov za kg. Če tej ceni prištejemo še uvozno carino in trošarino stane kg naših salam v Marseille-ju 35.55 franka, to znači, da trenutno ne moremo prodajati salam grosistom. Na ugovore naše in-dustrije, da bi se naše salame mogle prodajati v detajlu po 45 frankov za kg radi boljše kva-litete, odgovarjajo grosisti, da je sicer vse to resnica, vendar je potrebno, vsaj prehodno, da se konzum našim salamam prilagodi.

Generalni konzulat smatra, da bi naše sala-me zamogli uspešno vnovčevati v Marseille-ju, če bi pokazali nekoliko več širokogrudnosti in volje. Za začetek bi bilo treba osvoboditi se izvoznih carin in popustiti tudi pri ceni na de-belo, tako da bi mogli uspešno konkurirati tako francoskim in italijanskim, kakor tudi ameriškim proizvodom. Na ta način bi si osvo-jili konzum, ki bi, ko bi spoznal kvaliteto na-šega blaga, gotovo ne reagiral na eventualni poznejši dvig cene. Glavno je, da se naše blago na tržišču uveljavi, in v tem smislu bi bilo po-trebno storiti vse, da se to doseže.

Gospodarske vesti

× Kranjska industrijska družba. Po angaži-ranju največje bakrene nemške industrije Hirschl se bo pri jeseniški družbi znatno raz-širila produkcija. Vsled visokih carinskih postavk v Jugoslaviji na bakrene in medene pro-izvode namerava trdnica Hirschl v okrilju kranj-ske industrijske družbe proizvajati bakreno in medeno pločevino, bakrene palčice in cevi. Ti izdelki so se dozdaj proizvajali edino v Slov. Bistrici.

× Oddelok za vnovčevanje vina priv. družbe za izvoz poljskih pridelkov. Direktor priv. druž-be za izvoz poljskih pridelkov g. Gottlieb je beograjskim novinarjem izjavil, da se družba

Ljubljanci se drže rezervirano. Opazujejo in stikajo glave — težak bo boj s takimi nasprot-niki. Velika samozavest je precej izgubila na trdnosti. — Wilfan plava! Domačini in gosti stoje ob bazenu in se čudijo. Fenomen, mora zmagati — v točkah kjer bo nastopil nima ena-kovrednega konkurenta.

Na stolpu skačejo Ilirijani. Skakanje je njih domena, tu nimajo izven Ljubljane konkuren-tov. Prvenstvo jim je sigurno. Dalmatinci samo gledajo, dobrih skakačev nimajo.

Danes se pričnu tekmovalja. Treba bo mno-go izdržljivosti, tekmovalcev je toliko, da se mo-rajo poleg semifinalov vršiti tudi predtekmoval-ja. Po 6 do 8 tekmovalcev je v skupini — v nadaljnja tekmovalja prideta samo dva oziroma trije najboljši — treba bo takoj v začetku za-staviti vse sile.

Zanimanje za državno prvenstvo je v Ljublja-ni veliko. Kdor se ne spozna, povprašuje na levo in desno — ali bomo Ljubljanci kos na-šim južnjakom. Ej, tudi mi nismo iz papirja: Wilfan, Kordelič in naša dekleta, ali to ni nič? Smo veliki prijatelji vodnega sporta, čast kom-ur čast, vendar brez lokalnega patriotizma ne gre nikjer in prav je tako.

Tekme za pokal JNS.

Na svoji zadnji seji v sredo zvečer je savez določil nasprotnike za III. kolo, ki se vrši v nedeljo 10. t. m.

Soko (Beograd) — SSK (Skoplje) v Skoplju, Slavija (Sisak) — Marsonija v Brodu.

Proti tekam Hajduk — Sand, Hajduk — Sašk in Primorje — Maribor so bili vloženi protesti in bo savez pozneje odredil nasprot-nike in termine.

Sarajevska kluba Sašk in Hajduk sta v ne-deljo igrala za savezni pokal. Kljub podaljšku je tekma končala 1:1. V sredo se je vršila nova tekma in je zmagal Sašk z 2:0.

Nagrade za Jugoslovansko prvenstvo v plavanju, skokih, in watterpolu juniorjev.

Za Jugoslovansko prvenstvo 8., 9. in 10. avgusta 1930 so bile določene naslednje na-grade:

1. za jugoslovanskega juniorskega prvaka v plavanju prehodni pokal »Novosti« Zagreb;
2. za jugoslovanskega juniorskega prvaka v watterpolu srebrna statueta g. U. Uroševića, Beograd, stalna nagrada za leto 1930;
3. za jugoslovanskega juniorskega prvaka v skokih srebrna statueta g. U. Uroševića, stalna nagrada;
4. za državnega prvaka v stafeti juniork 4x50 prost kristalna vaza g. Luje Freuden-felda, blagajnika JPS, Beograd.

Za JPS: Hrvoje Macanović.

Koncipient | Upravitelja. gospodarja

s sodno in odvetniško prakso išče mesta v odvetniški pisarni. Na-stopi lahko takoj. Po-nudbe na oglasni od-delek »Jugoslovanec, Ljubljana pod »1. sep-tember«. 210.

Sposobnega in v Sloveniji dobro uvedenega zastop-nika za prodajo dalmatinskega portland cementa iščemo.

Ponudbe z referencami na Zagreb I., poštni predal 362. 217

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VIII. No. 4733/1.

Razpis.

učnega mesta za nemščino in srbohrvaščino na drž. dvorazr. trgovski šoli v Ljubljani z nastopom v šolskem letu 1930/31.

Razpisuje se učno mesto za nemščino in srbohrvaščino. Za mesto pridejo v poštev le kandidati z diplomskim izpitom filozofske fakultete.

Prošnje, opremljene po čl. 12. zak. o civ. uradnikih in ostalih drž. uslužbencih, naj se naslovijo na ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu, vložijo pa do 20. avgusta 1930. pri ravnateljstvu drž. dvorazr. trgovske šole v Ljubljani.

Ljubljana, dne 31. julija 1930.
Kralj. banska uprava Dravske banovine.
Pomočnik bana: Pirkmajer s. r.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 475/30—11.

1834

Dražbeni oklic.

Dne 18. septembra 1930. ob pol desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: hiša z gospodarskimi poslopiji, zemljiške parcele, 2 gozda in njiva parc. 1289, 1290 in 1366, travnik parc. 1350, vrt parc. 1351/1, njiva parc. 1363, gozdna parc. 1383 in parc. 1454, zemljiška knjiga Senčur, vl. št. 27, 26, 438, 439, 546 in 681.

Cenilna vrednost: 269.393 Din 50 par; vrednost pritlikline: 12.095 Din; najmanjši ponudek: 162.580 Din.

Nepremičnine se bodo prodajale po parcelah, potem po skupinah in nato po vložkih.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine in škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kranju,
dne 31. julija 1930.

v pisi v trgovinski register.

II. Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopni firmi:

377. Sedež: Celje.

Dan vpisa: 30. julija 1930.

Besedilo: Stermecki in drug.

Izstopil je družabnik: Sušnik Josip.
Vstopil je kot nov družabnik: Muršič Mihael, prirojalec v Celju.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju,
dne 30. julija 1930.

(Firm 175/30 — Rg A III 95/5.)

II. Vpisali so se dodatki in izpremembe pri nastopnih zadržkih:

378. Sedež: Celje.

Dan vpisa: 30. julija 1930.

Besedilo: Mohorjeva tiskarna v Celju, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Vpisala se je na občnem zboru dne 2. junija 1930. sklenjena sprememba pravil v členih 1. in 9.

Zadruga ima odslej pravico ustanavljati tudi podružnice.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju,
dne 30. julija 1930.

(Firm 194/30 — Zadr. III 163/6.)

380. Sedež: Slovenjgradec.

Dan vpisa: 30. julija 1930.

Besedilo: Slomškova tiskovna zadruga v Celju, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Vpisala se je na občnem zboru dne 28. novembra 1929, sklenjena sprememba pravil v čl. 9. odst. 1., 13., 15., 16., 17., 18. in 21.

Čl. 13., odst. 1. se glasi odslej: »Upravni organ zadruge je načelstvo, ki ga izvoli občni zbor izmed zadržnikov za dobo treh let, in obstoji iz petih ali šestih odbornikov, ki se v načelstveni seji konstituirajo.«

Zadruga trdka se podpisuje odslej na ta način, da se pod natisnjeno ali pisano besedilo tvrdke podpiše en član načelstva ali prokurist, odnosno trgovski pooblaščenec.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju,
odd. I., dne 30. julija 1930.

(Firm 189/30 — Zadr. III 146/7.)

379. Sedež: Celje.

Dan vpisa: 30. julija 1930.

Besedilo: Ljudska hranilnica, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Po sklepu občnega zbora z dne 7. maja 1930. se je zadruga razdružila in prešla v likvidacijo.

Likvidatorji: Lobe Franc, posestnik in lončarski mojster, ter dr. Schreiner Hinko, odvetnik, obo v Slovenjgradu.

Likvidacijska firma: Ljudska hranilnica, registrovana zadruga z omejeno zavezo v Slovenjgradu v likvidaciji.

Podpis firme: Likvidatorja skupno podpisujeta likvidacijsko firmo.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju,
dne 30. julija 1930.

Firm 193/30 — Zadr. III 177/9.)

Razglasi raznih uradov in oblastev

M 129/5.

1829—3—2

Razglas

o ponudbeni licitaciji za zgradbo na reki Muri.

Ker prva licitacija za oddajo gradbenih del na reki Muri, razpisana od Terenske tehnične sekcije za regulacijo Mure v Mariboru po nalogu Kr. banske uprave Dravske banovine No. 209/51 ni uspela, razpisuje ista na podstavi čl. 86—98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910 in njegovih izpremembah in izvršitev zgradb na reki Muri v skrajšanem roku 10 dni

drugo javno pisno ofertno licitacijo na dan 22. avgusta 1930. ob 11. uri v pisarni Terenske tehnične sekcije za regulacijo Mure v Mariboru. Istotam se lahko v pogledajo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki.

Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v odstotkih na ceno uradno odobrenega proračuna, ki znaša:

za sektor Ižakovec—Melinci, km 79.150 do 77.600 Din 472.540.—.

Svojeručno pisane ponudbe, opremljene s kolkom za 100 Din, priloge pa vsaka s kolkom za 2 Din morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenca na dan licitacije v zapečatenem zaviti in z zunanjo označbo: »Ponudba za prevzem zgradb na reki Muri ponudnika N. N.« in sicer neposredno v roke predsednika licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldne.

Poznejše ali nepravilno opremljene ponudbe, kakor tudi ponudbe, ki bi došle po pošti ali brzojavno, se ne bodo vpoštevale.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrecno izjaviti, da v celoti pristaja na vse gradbene pogoje, ter mora položiti kavicijo, katera znaša:

Din 48.000.— za naše in Din 96.000.— za tuje državljane.

Kavicija se mora položiti najkasneje na dan licitacije do 10. ure in sicer bodisi v gotovini pri državni hipotekarni banki, filijalki v Ljubljani, ali pa pri Davčni upravi v Mariboru v državnih vrednostnih papirjih, oziroma garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 88. zakona o državnem računovodstvu in registriranju v smislu čl. 24. pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »B. Pogodbe in nabave«.

O položeni kaviciji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrdilo davčnega urada o poravnavi vseh v plačilo dospelih davkov ter potrdilo ministrstva za gradbo, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti nezatvoreno

predsedniku licitacijske komisije. Pooblaščenca morajo poleg tega predložiti pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji.

Državna uprava si izrecno pridržuje pravico, oddati razpisana dela in dobave brez ozira na višino ponujene svote, oziroma vse ponudbe odkloniti brez vsake obveznosti. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po licitaciji.

Maribor, dne 5. avgusta 1930.

Terenska tehnična sekcija za regulacijo Mure, Maribor.

St. 675/30

1809—3—5

Razpis.

Podpisana notarska zbornica razpisuje vsled smrti gospoda notarja Avgusta Dularja izpraznjeno notarsko mesto v Celju, oziroma drugo notarsko mesto, ki bi se morebiti izpraznilo po premetitvi. Prošnje naj se vložijo pri podpisani zbornici najkasneje do dne 25. avgusta 1930.

Notarska zbornica v Ljubljani,
dne 1. avgusta 1930.

Razne objave

1825

Razid društva.

Društvo privatnih nameščencev, podružnica Trbovlje, se je zaradi pomanjkanja članov prostovoljno razšla.

Jerman Janko, bivši predsednik s. r.

1830

Objava.

Izgubil sem delavsko knjižico, izdano od sreskega načelstva v Varaždinu pod števil. 2643 na ime: Ščurič Ivan, krojaški pomočnik, rodom iz Vratna, obč. Vinica.

Progladam jo za neveljavno.

Ščurič Ivan, s. r.

1829

Vabilo na izredni občni zbor

ki ga bo imela.

Kreditna zadruga uslužbencev državnih železnic, r. z. z. o. z. v Mariboru, dne 19. avgusta 1930. ob 19. (7. uri) zvečer v mali dvorani Narodn. doma v Mariboru s sledečim dnevnim redom:

1. Sprememba pravil.

2. Slučajnostl.

Če se ob določeni uri občni zbor zaradi slabe udeležbe — če ne bi bila navzoča polovica članov — ne bi bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje nov občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu navzočih članov.

V Mariboru, dne 31. julija 1930.

Načelstvo.

49

Elodija ga je čakala v svoji sinji sobici nad »Amorjem slikarjem«. Da ga obvesti, da mu je vhod prost, je stavila na rob okna poleg lonca z nageljni svojo malo zeleno škropilnico. Sedaj ji je vzbujal grozo, zdelo se ji je, da je nekak nestvor: bala se ga je in ga hkratu oboževala. Vso noč sta se strastno stiskala drug k drugemu; krvi željni ljubimec in poželjivo dekle sta se molče besno poljubljala.

XIV.

Otec Longuemare je vstal ob zori, pometal sobo ter se napotil brat mašo v neko kapelico v Peklenski ulici, kjer je opravljal službo nezaprisežen svečenik. V Parizu je bilo na tisoče podobnih zatočišč, kjer je uporno duhovništvo skrivaj zbiralo čredice vernikov. Policija odsekov, kakor je bila sicer budna in nezaupljiva, je zatiskala oči pred temi skritimi stajami, ker se je bala, da bi razdražila verne ovčice, in ker je čutila še ostaneček češčenja do svetih stvari. Barnabit se je poslovil od svojega gostitelja, ki ga je le s težavo pregovoril, naj se vrne k obedu ter slednjič dosegel ta svoj smoter z obljubo, da kosilo ne bo ne obilno, ne izbrano.

Ko je Brotteaux ostal sam, je zakuril v glinasti pečici; nato je jel pripravljati obed za redovnika in za

epikurejca ter pri tem prebiral svojega Lukreca in razmišljal o človeški usodi.

Ta modrijan se ni čudil, da bedna bitja, ničeve igrače prirodnih sil, živé najčese v nesmiselnih in težavnih položajih; toda imel je to slabost, da je mislil, da so revolucionarji bolj zlobni in bolj bedasti kakor ostali ljudje; v tem je seveda zabredel v ideologijo. V ostalem pa ni bil pesimist in ni bil mišljenja, da je življenje povsem slabo. Občudoval je v marsičem prirodo, posebno še v nebesnem mehanizmu in v fizični ljubezni, in opravljal življenjske posle v pričakovanju bližnjega dneva, ko ne bo več poznal ne strahu ne pohlepa.

Pobarval je pazljivo nekaj možicev in izgotovil Zerlino, ki je bila podobna Théveninovi. To dekle mu je bilo všeč in njegovemu epikurizmu je prijal red atomov, ki so sestavljali njeno telo.

Ti opravi so mu dali posla, dokler se ni vrnil barnabit.

»Oče moj,« je dejal, ko mu je odpiral vrata, »opozoril sem vas, da bo najin obed boren. Samo kostanj imava. Pa še ta ni bogve kako dobro zabeljen.«

»Kostanj!« je vzkliknil otec Longuemare ter se nasmešnil; »ni je na svetu slastnejše jedi. Moj oče, gospod, je bil siromašen limuzinski plemič, čigar premoženje je bilo podrt golobnjak, zapuščen ovčnjak in kostanjev gaj. Preživljal se je z ženo in dvanajstotricotrok z debelim zelenim kostanjem, in bili smo vsi krepki in čili. Jaz sem bil najmlajši in največji razgrajč: moj oče je včasih dejal v šali, da me bo treba poslati v Ameriko za morskega roparja... Ah, gospod! Kako blago vonja ta kostanjeva juha! Spominja me mize, kjer se je v

krugu otrok smehljal mili obraz moje matere.«

Ko je bil obed končan, se je napotil Brotteaux k Joly-ju, trgovcu z igračkami v Novi ulici Njivic, ki je vzel možice, katere je bil Caillou odklonil, ter jih naročil za začetek ne dvanajst dvanajstoric, kakor ta, ampak kar dvajsetštiri dvanajstoric.

Ko je došel do nekdanje Kraljeve ulice, je videl Brotteaux na Revolučijskem trgu jeklen trikot, ki se je lesketal med dvema lesenima drogoma; to je bila giljotina. Ogromna in radostna množica rodovednežev se je gnetla okrog morišča v pričakovanju polnih vozov. Ženske s plitvimi jerbasi na trebuhu so z glasnimi klici ponujale Nanterre-ske kolače. Prodajalci ječmenovega soka so potresali svoje zvonce; ob vznožju sohe Svobode je neki starček kazal optične slike v malem gledališču, nad katerim se je dvigala gugalnica, kjer se je zibala opica. Pod moriščem so psi lizali kri prejšnjega večera Brotteaux jo je ubral nazaj proti ulici Honoré.

Vrnivši se v svoje podstrešje, kjer je barnabit molil brevir, je skrbno obrisal mizo ter položal nanjo škatlo z harvami kakor tudi orodje in potrebščine svojega stanu.

»Oče moj, je dejal, ako se vam ta posel ne zdi nevreden svetega stanu, kateremu pripadate, pomagajte mi, prosim vas, izgotavljati možice. Neki gospod Joly jih je davi naročil precejšnje število. Medtem ko bom slikal te že izdelane figure, mi storite veliko uslugo, ako hočete izrezovati glave, roke, noge in trupe po tehle vzorcih. Boljših bi ne mogli najti: napravljeni so po Watteau-ju¹ in Boucheru.«

¹ Watteau Antoine, franc. slikar in graver, izborni risar in kolorist (1648—1721); op. prev.